№ 179 Opłata pocztowa uiszczona gotówką פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזער טאָגעבלאַט

צוואַנציגסטער יאָהרגאַנג | 3. sierpnia 1927 r. | מיטוואָך, ה׳ מנחם אב תרפ״ז | רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 101. טעלעפאָנען: פון רעדאַקציע 74, פון אַדמיניסטראַציע 74

בעראַטונג פון פּוילישע סיים-קלובען
האָט בעשלאָסען צו פאָדערן אַ נייע סיים-סעסיע.

וואַרשאַ, 2. אויגוסט. (טעלעפאָנישן פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) המנט 11 פאַרמיטאָג, אומרעם עס איז פאַרגעקומען די בעראַטונג פון די פּוילישע סיים-קלובען, האָט דער מאַרשאַלעק ראַטאַי אָפּגעלעזן אַ קאָמפּערעניץ מיט׳ן פּרעזעס פון יידישן „קאָלאָ“, דעם הערטגלעס און אוהם ערקלערט, אַז די יידישע „קאָלאָ“ איז נישט געוואָרען אייגלאַדען צו דער בעראַטונג דערפאַר, ווייל עס איז פאַרלאָרען געווען בעוואוסט, אַז די יידישע דעפּוטאַטען, פונקט ווי אַלע אַנדערע נאַציאָנאַלע מינדערהייטן זענען געווען צו־פרידען מיט דעם, וואָס דער פּרעזידיום האָט געשלאָסען די סעסיע פון סיים אויף דאָנערשטאָג. די שטעלונג פון יידישן „קאָלאָ“ צו דער פראַגע וועגן אַ נייער כּבוד איז דערייבער געווען קלאָר און דעריבער האָט ער נישט געהאַלטן פאַר נויטיק אויסצולאָזן אויחרע פאַרשטעהער דער מאַרשאַלעק האָט צום סוף אויסגעדרוקט זיין פערוואונדערונג דערויבער, וואָס די יידישע דעפּוטאַטע, אַלס פאַרשטעהער פון אַ נאַציאָנאַלער מינדערהייט זענען געווען סיים, וואָס אין דער סיים־באַל פון דעמאָקראַטיזם.

דעם הערטגלעס האָט דערויף געענטפערט דעם מאַרשאַלעק, אַז די יידישע ראַטאַי האָט אויך פאַרשטעהער־שאַפט, די קאָלאָ, שטעלט פעסט, אַז עס איז יא פאַרהאַן אַ וויכטיגער פּריוש־ען די פּרוגנאָזען פון דער דעמאָקראַטיע און דעם שליסען פון דער סיים־סעסיע. נישט קעגנזינ אַבער דערויף איז די קאָלאָ דאָך געווען צופרידען פון סיים און דער פּרעזידיום האָט געשלאָסען די סעסיע פון סיים אין סעגאַס. די שטעלונג פון יידישן „קאָלאָ“ צו דער פראַגע וועגן אַ נייער כּבוד איז דערייבער געווען אַזוי: ווייל זי האָלט, אַז דער סיים האָט דאָך געוואָלט בעהאַנדלען אַזעלכע פראַגען, וועלכע זענען אויפגעלאָזט געווען אויף אַ שפּעטערן צייט, האָט דער פּרעזידיום אָפּגעלעזן אַ נייע סיים־סעסיע.

אַזוי האָט דער יידישער בעפעלקערונג, זי למשל, די ערערונגען און דער וואהל־אָרדנונגען.

אַזוי סוף האָט פּרעזעס הערטגלעס ערקלערט, אַז די „קאָלאָ“ האָט נישט קיין שום טענות צום מאַרשאַלעק, וואָס ער האָט זי נישט אייגלאַדען צו דער בעראַטונג.

— נאָך דער קאָנפערענץ פון מאַרשאַלעק ראַטאַי מיט דעם הערטגלעס, און אין דער וואוינונג פון מאַרשאַלעק פאַרגעקומען די בעראַטונג פון די פּוילישע סיים־קלובען וועגן אַרייַנמאַרשירן אַ פאַרשלאָג צום פּרעזידיום צוגלייכצוגעבן אַ נייע אויסערגעוועהנלעכע סעסיע פון סיים און סענאַט, כדי צו פאַרענדיגען די אַרבעטען וועגן די ערערונגען און דער וואהל־אָרדנונגען און אַנערעקאָמען. די פאַרשטעהער פון די סיים־רעגע, זי למשל, די ערערונגען און דער וואהל־אָרדנונגען.

אַזוי סוף האָט פּרעזעס הערטגלעס ערקלערט, אַז די „קאָלאָ“ האָט נישט קיין שום טענות צום מאַרשאַלעק, וואָס ער האָט זי נישט אייגלאַדען צו דער בעראַטונג.

— נאָך דער קאָנפערענץ פון מאַרשאַלעק ראַטאַי מיט דעם הערטגלעס, און אין דער וואוינונג פון מאַרשאַלעק פאַרגעקומען די בעראַטונג פון די פּוילישע סיים־קלובען וועגן אַרייַנמאַרשירן אַ פאַרשלאָג צום פּרעזידיום צוגלייכצוגעבן אַ נייע אויסערגעוועהנלעכע סעסיע פון סיים און סענאַט, כדי צו פאַרענדיגען די אַרבעטען וועגן די ערערונגען און דער וואהל־אָרדנונגען און אַנערעקאָמען. די פאַרשטעהער פון די סיים־

אַבגעברענט אַ יידישע שטאָט אין רומעניען.

בוקאַרעשט, 2. אויגוסט. (אַטע) געלטען אַזעלכע און אין דער שטאָט האָבן מאַלדאַוויען, אויסגעבראָכען אַ מורא־דיגע שרפה, וואָס האָט אַרומגעלעגט די גאַנצע שטאָט אין פלאַמען. די פייער־לעשער פון די אַרומיגע שטעט און אויב־גיגע מיליטערישע אָפּטיילונגען זענען תיכף אָנגעקומען און דער ברענערישער שטאָט צו פיהרען אַ דרעמינגס־אַקציע. עס זענען אָבער נישט געלונגען צו בע־הערשען די שרפה. דער גרעסטער טייל פון שטאָט און אָפּגעברענט געוואָרען. 6 מיזיגער אינוואוליגער זענען געבליבען אהן אַ דאַך אויבער׳ן קאָפּ. דער מאַטעריעלער היזק איז אַ געוואַלדיגער.

מפּלה פון דער ענטוואָפנונגס־קאָנפערענץ — אַ געשעהענער פאַכּ.

גענף, 2. אויגוסט. (א. ו.) דער יאַפּאַנישער דעלעגאַט צו דער ענטוואָפנונגס־קאָנפערענץ אויפן ים האָט פעסטגעשטעלט, אַז זיין אַקציע צו פערענען צו אַ הסכּם צווישען ענגלאַנד און אַמעריקע האָט נישט געברענגט קיין שום רעזולטאַטען און דערפאַר קאָן מען האַלטן די מפּלה פון דער ענטוואָפנונגס־קאָנפערענץ פאַר אַ געשעהענעם פאַכּ.

—0—

נייע אונטערהאַנדלונגען וועגן אַהלואה

3 מיליאָן אַרבייטסלאָזע אין אוקראַינע.

מאָסקווע, 2. אויגוסט. (א.ה.) פון לאָנדאָן מעלדען מען, אַז צווישען דער אַרמענער מאַוויעטישער מאַכט דערשעט אַ שטאַרקע מורא, אַז עס זאָלען נישט אויס ברעכען קיין אויפרוהען. די סיבה פון דער דאָזיגער פאַכּט און די אַלגעמיינע אַרבייטסלאָזיגקייט, וועלכע דערגרייכט שוין אויפן אַן צאָהל פון 3 מיליאָן מאַן.

פון אַרבייטסלאָזע האָבן אויפגעהערט קיין גיוואַרשע, זענען אָפּגעפאָהרען קיין גיוואַרק, כּדי צו בעקומען זיך מיט׳ן פּאַנאַמיעלען מצב אויפ׳ן אָרט. ווי מ׳שטעהט, זאָל די קאָנגיקטור אויפ׳ן אַמעריקאַנער געלד־מאַרק זיך האָבען בערעמעגד פערבעסערט.

די רעגירונג בעשטימט 100 מיליאָן זל. אויף בוי־צוועקען.

וואַרשאַ, 2. אויגוסט. (פּפּ.) אויף דער לעצטער זיצונג פון עקאָנאָמישען ראַט בײַ דעם מיניסטער־קאַבינעט אין אָנגענומען געוואָרען דער פאַרשלאָג פון פינאַנץ־מיניסטער משעלאָוויטש וועגען געבען הלוואות אויף בוי־צוועקען אויף אַ סומע פון הונדערט מיליאָן זל.

די הלוואות וועלען נישט געגעבען ווערען אויף אונטאַל נאָר אין פערליף פון צוויי יאָהר.

דעמאָנסטראַציעס אין ניו־יאָרק לטובת סאַקאָ און וואַנזעטי.

לאָנדאָן, 2. אויגוסט. (אַטע) געלטען אין פאַרן ניו־יאָרקער האַפטהויז פאַר נעקומען אַ גרויסע מאַניפעסטאַציע לטובת סאַקאָ און וואַנזעטי. די פּאָליציי האָט אַרשטעלט אַ גרויסע אָנזאַמלונג פון אַ נאַבערנער פון שטאָט אַזעלכע דאַרף מען אַרויפאַרען און אַ פאַר טעג אַרום.

פאַריז, 2. אויגוסט. (אַטע) אין דער שטאָט ליאָן אין געלטען אויפגעטאָן צו זעהר בלוטיגע צוזאַמענשטויסען צווישען אַ סאָציאַליסטישער מאַניפעסטאַציע, וואָס איז אָנגעאָרדענט געוואָרען אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן פּראָצעס פון סאַקאָ און וואַנזעטי. די דעמאָנסטראַנטען האָבען געוואָלט אָפּשטעלען די בעוועגונג אויף דער גאַס. פּאָליציי האָט אָנגערופען אַ גשטעלע און אויסגעבראָכען אַ שיסעריי, אין עס זענען פערוואונדעט געוואָרען 20 מענשען און 8 פּאָליציאַנטען.

(גענויערס וועגן פּראָצעס פון סאַקאָ און וואַנזעטי — זעהט זייט 4. די רעד.)

נאַפּט־קאָנפליקט צווישען ענגלאַנד און אַמעריקאַ

וואַשינגטאָן, 2. אויגוסט. (פּפּ.) לאָרד ראַבערט סעסיל האָט אין אַ אינטערוויו ערקלערט, אַז דער מינעסטער פון פינאַנצען מיט ענגלאַנד גאַנץ אויפריכטיג צו־פרידען מיט ענגלאַנד׳ס פּאָזיציע צום פרעגע פון שלום.

„אויך בין אַזעלכער — האָט צוגעגעבען לאָרד סעסיל, — אַז דעמאָקראַטישע חלקים לטובת סאָוויעט־רוסלאַנד וועט נישט ערעגען צו קיין קאָמפּליקאַציעס“.

די הייגע פרעסע רעדט ברייט אַרום דעם נאַפּט־קאָנפליקט צווישען ענגלאַנד און אַמעריקע. לויט די מיינונגען פון די צייטונגען האָט די אַמעריקאַנער „סטאַנדאַרד־אויל־גרופּע“ געגעבען די ענגלישע אַ גרויסען קלאַפּ דערמיט, וואָס זיי האָבען פאַרשלאָסען צו מאַכען געשעפטען מיט רוסלאַנד.

—0—

שאַרפער אויפרוף פון דריטען אינטערנאַציאָנאַל געגען ענגלאַנד.

דזשענעוא, 2. אויגוסט. (אַטע) אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן 13. יאָהרטאָג פון אויסבראָך פון דער וועלט־מלחמה, האָט דער אויספיהר־קאָמיטעט פון דריטען אינטערנאַציאָנאַל אַרויסגעלאָזט אַן אויפרוף, אין וועלכען עס ווערט ערקלערט, אַז אויגוסט פונקט אַזוי ווי אין אויגוסט 1914 דראָהט אַ נייע מלחמה אין, אַז דער פּראָלעטאַריאַט דאַרף אַרויסטרעטען אין אַ גשלאָסענעם פראָנט געגען די אימפּעריאַליסטישע אַפּעטיטען פון ענגלאַנד און לינאַ.

Dr. Trawiński
powrócił
ul. Piotrkowska 105.

Dr. med. Braun
ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־און וועניריש קראַנקהייטען
און מענער שוואַכקייט.
באַהאַנדלונג מיט קוואַרץ־ליכט (אַר־אויסעל)
צוריקגעקומען
23 פּאַלודניאָוואַ 23
טעל. 40-26.
נעהמען אָן פון 9—11 און פון 5—8 ד.וועגן

Dr. Różaner
ספּעציאַליסט פאַר הויט־וועניריש קראַנקהייטען
און מענער־שוואַכקייט.
היילונג מיט קוואַרץ־שראַהלען און דיאַטערמיע
Dzielna 9 (Narutowicza)
טעל. 28-86.
צוריקגעקומען
פון 8—10, 5—8. פרויען 4—8.
אַן׳עקסאַרע וואַרשע־זאַאַל פאַר פרויען.

Dr. med. J. Szmerłowski
צוריקגעקומען
אַכושעריע און פרויען־קראַנקהייטען
נעמט אָן פון 7—8 אָוונט.
פּיעטריקאָווער 17 — טעל. 13-7.

קינדער, אייניקלעך, קרובים און יורשים

פון די גמטרים, וועלכע ליגען אויפ׳ן פאַזשגעשעוועער (בײַ אַזאַרקאָוו) בית־עולם, הויפּטזעכליך די צאַצאַי פון די גאונים און קדושים ווי הרב ר׳ רפאל לאַנדוי (דעם משפּכאָנעוער׳ס רב׳ס זי״ע פאָטער) הרב הגאון ר׳ מרדכי ליפשיץ ובנו הרה״ג ר׳ בנימין וועלף; הגאון הצדיק ר׳ שלמה ליב מאַרגענשטערן (מחבר פון ספר מנחת חינוך); הרה״ג ר׳ ישעי׳ פוקס; הרה״ג ר׳ מאיר שמחה פאַזשגעשעוועסקי; הצדיק הגביר המפורסם והנודע בצדקת מזרונו בישראל ר׳ ליב קושמיראַק ז״צל; הרה״ג ר׳ אליעזר זשעשעוועסקי און די קרובים פון אַלע איבריגע תמימים וישרים, וועלכע זענען נעבער געוואָרען אויפ׳ן פאַזשגעשעוועער בית־הקברות

זייט ווייסען,
אַז עס ווערען געשענדעט די קברים

פון אייערע ליבע פערשטאָרבענע דאַרורך, וואָס דער גדר איז דערט בעת מלחמה צושטערט געוואָרען און די ציפּאַלענע און פעראַרעמטע קהלה האָט נישט די מעגליכקייט אַרומצומיערען איהם אויפסנים. געדענקט דעריבער אַן אייער מענשליכע און יודישע פליכט! לאָזט נישט מעהר מעמאַ זיין די ביינער פון אייערע פערהייליגטע נפטרים! שטעלט וואָס גיכער צוריק אויף אַ גדר ארום זייערע געשענדעטע קברים! און פערגעסט נישט דאָס הייליגע וואָרט פון די קדמונים: והחי יתן אל לבו...!

שיקט זאַמערט צו אַזעלכע געהעריגע שפּענדע צו דעם דורכן קאָמיטעט אויסגעוועהלטען קאַסיר ה׳ א. ם. מערגענשטערן, לאָדז, פּעטריקאָווער 85, וועלכער האָט אַלע מגדב געווען 10% פון אַלע אויסגעגעבען

אין נאָמען פון קאָמיטעט:
אברהם מענדל מאַרגענשטערן
יעקב ברוינער
זאַב רייכערט
איזיראַר שפּירא
אייניקלעך פון די דערמאָנטע נפטרים.

Dr. med. Ludwik Rapeport
P, Narutowicza 25 (רוזעלנא) Tel. 44-10
ספּעציאַליסט פאַר נערען־, בלאָז־ און האַרן־קראַנקהייטען

Dr. med. Feldman
פּרויען־אַרצט און אַכושער
נעמט אָן פון 6½—3½
Cegielniana 46, tel. 32-88

גמנסיה לנערים
של
יצחק קצנלסון
Gimnazjum Męskie I. Kacenelsona
Cegielniana 28, tel. 51-79.
שילער הערען אָנגענומען טעגליך פון 9—2 פאַרם. און 4—6 נאָכם.
פון אייגשרייבען דאַרפען בײַגלעגט ווערען אַ מעטריקע און אַ פּאַקען־שיין.
עס הערען אויך אָנגענומען קינדער פון 4 ביז 6 יאָהר אין אונזער
ערשטן גן־ילדים (פּרעבעל־שולע). די דירעקציע.

פאטעק צוריקגעקומען קיין וואַרשא

מיט א פארשלאג וועגען א פוילישן-סאוויעטישען האנדעלס-אפמאך.

וואַרשא, 2. אויגוסט (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) בעכעדן אָוענד איז דער פוילישער באַשאַפטער אין מאָסקוע מאַטעק געקומען צוריק קיין וואַרשא.

אין משך פון הייליגען טאָג האָט מאַטעק 3 מאָל קאָנפערירט מיט מאַר. שאַל פילסודסקי און מיט מערשרעטער פון אויסערן-מיניסטער קנאַל.

מי מיר דערמיטען זיך פון די מאַסנבעגרעדנע פּאָליטישע קרייזען, האָט מאַ. טעק מיט זיך מיטגעבראַכט קיין וואַרשא די בעדינגונגען, וואָס פּשיטשעריין האָט איהם געשטעלט בנוגע אָנאָבאַך הערען נעגאָרעסיע און הערען א האנדעלס-אָבמאַך.

אין אָוענד האָט מאַטעק בעזוכט דעם מאָוויעטישען שאַרזש ד'אַפאַר אוליאַ-נאָוו און מיט איהם גערעדט וועגען די סעכניטשע עניינים פון האנדעלס-אָבמאַך און אָנגעגען די פוילישע בעדינגונגען פון א נעגאָרעסיע-פּאַקט. דערנאָך האָט ער איהם אָרקלערט, אז די פוילישע רעגירונג וויל בקרוב אַרויסגעבען אַ-ערקלערונג, וועל-כע וועט ענדגילטיג אָרלאָזיגען דעם קאָנפליקט וועגען וויקטאָרס מאַרש. צום סוף האָט ער איהם אויך ערקלערט, אז די פוילישע רעגירונג האָט אויסגעדרוקט איהר הפכם צו דער סאָרשטעהענדער נאָמינאַציע פון סטאַלמאַניאַקאָרן אויס'ן אָמט פון א סאָוויעטישען אַמבאַסאַדאָר אין וואַרשא.

דייטש-נאַציאָנאַלע פאַדערן צו דערווייטערן אַלע מזרח-יודען פון מלוכה-פאַסטענס.

בערלין, 2. אויגוסט (טעלעגר. דורך יט"א) אויף דער לעצטער זיצונג פון פרעסישען לאַנדטאָג האָבען די דייטש-נאַציאָנאַלע אָרטגעשטראָגען אַ פאָרשלאָג, אַז אַלע מזרח-יודען זאָלען דערהייסערט ווערען פון די מלוכה'שע און שטאַטישע אַמטען.

די אינישיאַטיוו פון דעם דאָזיגען אַנטיסעמיטישען פאָרשלאָג האָבען דער-ביי אָנגענומען, אַז אַ געוויסער ערנסט פאַגע פון האָגען, וועלכער איז כלומרש'ע אַ מזרח-יוד, זאָל האָבען אַלע לייטער פון ציוויל-שטאַנדס-אַמט געטאָלטן די ביכער.

דער פרייסישער אינערן-מיניסטער האָט זיך ערויסגעזאָגט געגען פּראָטעקט פון די דייטש-נאַציאָנאַלע. גלייכצייטיג האָט ער ערקלערט, אַז ערנסט פאַגע איז נישט קיין יוד, נאָר אַ לוטעראַנער.

טויזענד מארק בעלוינונג

פאַר די, וואָס וועלען אנווייזען אויף די שפּורען פון דער באַנדע, וואָס מאַכען חרוב די יוד. בית-עלמינס

בערלין, 2. אויגוסט (טעלעגר. דורך יט"א) די יודישע אָרטאָדאָקסישע קהלה אין קעלן האָט אַרויסגעלאָזט אַ-אויפרוף, מיט דער בקשה צו העלפען כאַ-ווען די פערברעכערישע באַנדעס, וואָס בעפאַלען די יודישע בית-עלמינס.

אין אויפרוף ווערט געזאָגט, אַז עס זענען שוין געווען 40 פאַלען, וואָס די יודישע בית-עלמינס זענען געשענדעט געוואָרען. די יודישע קהלה האָט בעשטימט אַ פּרעמיע פון טויזענד מארק פאַר די, וואָס וועלען אָנווייזען אויף די שפּורען פון דער באַנדע, בעת דעם לעצטען אָנפאַל אויפ'ן בית-עולם אין קעלן, ווערט דער-נעהלט אין אויפרוף, זענען אַלע מצבות ציבראָכען געוואָרען און אַ גרויסע שטיל קברים זענען געוואָרען אויסגעגראָבען.

א לאדזער מעדעל פערשוואונדען געווארען אויף א געהיימניספולען אופן אין זאַקאָפּאַנע.

זאַקאָפּאַנע, 2. אויגוסט. (א.ת.) צוויי אינבעקאַנטע פערזאָנען האָבען אויסגעשלעפּט און אַנ'אונפּעסאַנטער ריכטונג די לאַדזער אַטענאָאויסגערין אַ-רענע ל., וועלכע געפינט זיך דאָ אויף זומער-פערען. אויהרם אַ פרוכה האָט וועגען דעם פאַקט נעמאַלדען דער פאַ-ליצאַי, וועלכע האָט אונטערגענומען אַנ'ענערגישע אויספאָרשונג. ווי עס וויזט זיך נאָך אויסגעזאָגט ל. אין אויהרע פערפאָלגונגען און זאַקאָפּאַנע.

אינערן-מיניסטער סקלאדקאָווסקי אויפ'ן לעגיאָנעו-צוזאַמענפאהר איז כאַליש.

(ע) מיט אונגעגע שעג צוריק האָט אַ דעלעגאַציע מיט'ן פאָלנישער שטאַט-פּרע-זידענט בראַש, זיין געוועזענער עזעס אַ-נערן-מיניסטער סקלאַדקאָווסקי, אַנגלע-דאַרונג אונדם צו טיטען אויף דעם לעגי-יאָנעו-צוזאַמענפאָהר, וואָס זאָל פאָרקו-מען דעם 6. ד. ח. אין קאַליש. דער מי-ניסטער האָט די אַנגלאַדונג אָנגענומען.

דער סטאַטיסטישער אמט

פערקלענערט ניט די פרייזען אויף לעבענס-מיטעל

(ע) געלטען האָט די קאָמיסיע פון סטאַטיסטישען אַמט בײַם סטאַטיסטיק פעסטצושטעלען די הויך פון די פרייזען אויף לעבענס-מיטעל אַ-צונג. אויף וועלכער עס אין פעסטגע-שטעלט געוואָרען, אַז הגם די פרייזען שטייגען געוואָרען, אַז עס זענען שוין געווען 40 פאַלען, וואָס די יודישע בית-עלמינס זענען געשענדעט געוואָרען. די יודישע קהלה האָט בעשטימט אַ פּרעמיע פון טויזענד מארק פאַר די, וואָס וועלען אָנווייזען אויף די שפּורען פון דער באַנדע, בעת דעם לעצטען אָנפאַל אויפ'ן בית-עולם אין קעלן, ווערט דער-נעהלט אין אויפרוף, זענען אַלע מצבות ציבראָכען געוואָרען און אַ גרויסע שטיל קברים זענען געוואָרען אויסגעגראָבען.

דייטש-נאַציאָנאַלע פאַדערן צו דערווייטערן אַלע מזרח-יודען פון מלוכה-פאַסטענס.

בערלין, 2. אויגוסט (טעלעגר. דורך יט"א) אויף דער לעצטער זיצונג פון פרעסישען לאַנדטאָג האָבען די דייטש-נאַציאָנאַלע אָרטגעשטראָגען אַ פאָרשלאָג, אַז אַלע מזרח-יודען זאָלען דערהייסערט ווערען פון די מלוכה'שע און שטאַטישע אַמטען.

די אינישיאַטיוו פון דעם דאָזיגען אַנטיסעמיטישען פאָרשלאָג האָבען דער-ביי אָנגענומען, אַז אַ געוויסער ערנסט פאַגע פון האָגען, וועלכער איז כלומרש'ע אַ מזרח-יוד, זאָל האָבען אַלע לייטער פון ציוויל-שטאַנדס-אַמט געטאָלטן די ביכער.

דער פרייסישער אינערן-מיניסטער האָט זיך ערויסגעזאָגט געגען פּראָטעקט פון די דייטש-נאַציאָנאַלע. גלייכצייטיג האָט ער ערקלערט, אַז ערנסט פאַגע איז נישט קיין יוד, נאָר אַ לוטעראַנער.

טויזענד מארק בעלוינונג

פאַר די, וואָס וועלען אנווייזען אויף די שפּורען פון דער באַנדע, וואָס מאַכען חרוב די יוד. בית-עלמינס

בערלין, 2. אויגוסט (טעלעגר. דורך יט"א) די יודישע אָרטאָדאָקסישע קהלה אין קעלן האָט אַרויסגעלאָזט אַ-אויפרוף, מיט דער בקשה צו העלפען כאַ-ווען די פערברעכערישע באַנדעס, וואָס בעפאַלען די יודישע בית-עלמינס.

אין אויפרוף ווערט געזאָגט, אַז עס זענען שוין געווען 40 פאַלען, וואָס די יודישע בית-עלמינס זענען געשענדעט געוואָרען. די יודישע קהלה האָט בעשטימט אַ פּרעמיע פון טויזענד מארק פאַר די, וואָס וועלען אָנווייזען אויף די שפּורען פון דער באַנדע, בעת דעם לעצטען אָנפאַל אויפ'ן בית-עולם אין קעלן, ווערט דער-נעהלט אין אויפרוף, זענען אַלע מצבות ציבראָכען געוואָרען און אַ גרויסע שטיל קברים זענען געוואָרען אויסגעגראָבען.

א לאדזער מעדעל פערשוואונדען געווארען אויף א געהיימניספולען אופן אין זאַקאָפּאַנע.

זאַקאָפּאַנע, 2. אויגוסט. (א.ת.) צוויי אינבעקאַנטע פערזאָנען האָבען אויסגעשלעפּט און אַנ'אונפּעסאַנטער ריכטונג די לאַדזער אַטענאָאויסגערין אַ-רענע ל., וועלכע געפינט זיך דאָ אויף זומער-פערען. אויהרם אַ פרוכה האָט

לאוניקעס-וואהלען אין וואַרשא

וועלען נישט געפּסל'ט ווערען.

וואַרשא, 2. אויגוסט. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין צו-זאַמענהאַנג מיט'ן פּראָטעסט פון די פּוילסודסקיסטן געגען די וואַהלען פון לאוניקעס און וואַרשאווער מאַגיסטראַט, דערוויסען מיר זיך פון אַ-וטאָריטעטן קרייזען, אַז די רעגירונג איז נישט געגענט גאַנ-אַנטיסטען דעם פּראָטעסט, אַזוי אַז דער אַטמיגער צוזאַמענשטעל פון מאַ-גיסטראַט וועט בלייבען.

פעראורטיילט צום טויט א סאוויע-טישע עמיסאריו איז מאסקווא.

בודאַפּעסט, 2. אויגוסט. (א.ת.) אַנ'אונגאַרישע צייטונג מעלדעט פון מאַס קווא, אַז די סאָוויעטישע מאַכט האָט דאַרט דערשאָסען אַ געוויסע אורמע מע-זעל, וועלכע איז ערשט נישט לאַנג צוריק-געקומען פון פּראַגע, וואו זי איז גע-ווען אַנ'עמיסאַר פון דער סאָוויעטישער רעגירונג. מיט אַ פּאָר וואָכען צוריק האָט זי בעקומען אַנ'אויפפאָרדערונג צוריקצו-קומען קיין מאַסקווא און באַלד נאָך איהר

מעראורטיילט צום טויט א סאוויע-טישע עמיסאריו איז מאסקווא.

אנקומען, האָט מען זי אַרעסטירט און געשטעלט פאַר'ן געריכט. זי איז בעשול-דיגט געוואָרען, אַז זעמערנג און בראַ-פּעכט האָט זי אויפגעגעבען דער אַנ-טאַרישער פּאָליציי אַ רשימה פון די סאָ-וויעטישע עמיסאַרען, וועלכע זענען פאַר אַנדער נישט געוואָרען געוואָרנט.

דאָס געריכט האָט זי לעצטע שטראָף האָט זיך דער חברה-מאַן געגעבען דאָס לעבן מיט שטער אַ-ן דערבי געלערנט די פּו-ערים, אַז נאָכ'ן אויסרוגקען שטער, ווערט דער מעגש גאַר צו'גאַנדערער און אַלע ווערמאַגען מוזען זיך אָפּ. אַלראַצקי האָט געמאַכט נאָנץ נייע געשעפטען מיט'ן שטער. מען האָט אַ.הם פשוט די מיגען אָפּגערינסען.

רי זאַך איז רערגאַנגען צו דער פּאָ-ליציי. אַלראַצקי האָט זיך אַבער אַ-פּגעלאָזען פון דער פּאָליציי'ס דעגר. דעם 5. יאַנואַר האָט אַ פּאָליציאַנט בע-

מעראורטיילט צום טויט א סאוויע-טישע עמיסאריו איז מאסקווא.

בודאַפּעסט, 2. אויגוסט. (א.ת.) אַנ'אונגאַרישע צייטונג מעלדעט פון מאַס קווא. אַז די סאָוויעטישע מאַכט האָט דאַרט דערשאָסען אַ געוויסע אורמע מע-זעל, וועלכע איז ערשט נישט לאַנג צוריק-געקומען פון פּראַגע, וואו זי איז גע-ווען אַנ'עמיסאַר פון דער סאָוויעטישער רעגירונג. מיט אַ פּאָר וואָכען צוריק האָט זי בעקומען אַנ'אויפפאָרדערונג צוריקצו-קומען קיין מאַסקווא און באַלד נאָך אויף

סאציאליסטישע מיליץ אין וויען — איז נאך אלץ א ביין אין האלז דעם קאנצלער זייפל.

ווען, 2. אויגוסט. (א.ו.) אונ'ם שטרייט וועגען דער שטאַטישער מיליץ פון סאָציאַליסטישען מאַגיסטראַט, זע-נען נאָך פון אַ אַנדערן נישט אַרטגעטרעטען קיין שום אומשטערען, וואָס זאָלען עג-רערן די סיטואַציע. אין שטאַט געהען אַלץ אַרום פעסטערע קלאַנגען, אַז מיט דעם עניין האָט זיך אָנגעהויבען צו פאָר-אונגערשטערען די אונטערנאַציאָנאַלע מי-ליטערישע קאָנטראָל-קאָמיסיע. די פּראָ-גע וועגען דער סאָציאַליסטישער מיליץ

מעראורטיילט צום טויט א סאוויע-טישע עמיסאריו איז מאסקווא.

בודאַפּעסט, 2. אויגוסט. (א.ת.) אַנ'אונגאַרישע צייטונג מעלדעט פון מאַס קווא. אַז די סאָוויעטישע מאַכט האָט דאַרט דערשאָסען אַ געוויסע אורמע מע-זעל, וועלכע איז ערשט נישט לאַנג צוריק-געקומען פון פּראַגע, וואו זי איז גע-ווען אַנ'עמיסאַר פון דער סאָוויעטישער רעגירונג. מיט אַ פּאָר וואָכען צוריק האָט זי בעקומען אַנ'אויפפאָרדערונג צוריקצו-קומען קיין מאַסקווא און באַלד נאָך אויף

אונטערגעגראבענע א תפיסה און בעפרייט 19 פערברעכער.

גיו-יאָרק, 2. אויגוסט (אמע) אין דער שטאָט הוסטען האָבען 19 געפאַנגענע לוטע פערברעכער אונטערגעגראָבען דעם פונדאַמענט פון דער תפיסה, וואו זיי זענען אָפּגעזעסען די שטראָף. זיי האָ-בען געהאַט פרעה צו בעפרייען אַ גרויסע צאָהל אַרעסטאַנטען, אָבער די תפיסה-

מעראורטיילט צום טויט א סאוויע-טישע עמיסאריו איז מאסקווא.

אנקומען, האָט מען זי אַרעסטירט און געשטעלט פאַר'ן געריכט. זי איז בעשול-דיגט געוואָרען, אַז זעמערנג און בראַ-פּעכט האָט זי אויפגעגעבען דער אַנ-טאַרישער פּאָליציי אַ רשימה פון די סאָ-וויעטישע עמיסאַרען, וועלכע זענען פאַר אַנדער נישט געוואָרנט געוואָרען.

דאָס געריכט האָט זי לעצטע שטראָף האָט זיך דער חברה-מאַן געגעבען דאָס לעבן מיט שטער אַ-ן דערבי געלערנט די פּו-ערים, אַז נאָכ'ן אויסרוגקען שטער, ווערט דער מעגש גאַר צו'גאַנדערער און אַלע ווערמאַגען מוזען זיך אָפּ. אַלראַצקי האָט געמאַכט נאָנץ נייע געשעפטען מיט'ן שטער. מען האָט אַ.הם פשוט די מיגען אָפּגערינסען.

רי זאַך איז רערגאַנגען צו דער פּאָ-ליציי. אַלראַצקי האָט זיך אָבער אַ-פּגעלאָזען פון דער פּאָליציי'ס דעגר. דעם 5. יאַנואַר האָט אַ פּאָליציאַנט בע-

אונטערגעגראבענע א תפיסה און בעפרייט 19 פערברעכער.

גיו-יאָרק, 2. אויגוסט (אמע) אין דער שטאָט הוסטען האָבען 19 געפאַנגענע לוטע פערברעכער אונטערגעגראָבען דעם פונדאַמענט פון דער תפיסה, וואו זיי זענען אָפּגעזעסען די שטראָף. זיי האָ-בען געהאַט פרעה צו בעפרייען אַ גרויסע צאָהל אַרעסטאַנטען, אָבער די תפיסה-

א שיף אין פלאמען.

18 טויטע און 67 פערוואונדעטע.

שיקאַגאָ, 2. אויגוסט (יונייטעד-פּרעס) אויף אַ שיף, וואָס איז געשווימען אויפ'ן אַטלאַנטיק האָט זיך אָנגעהויבען דער דעזערטיאָר פון בענזין. 18 פאַ-סאַזשירען זענען אומגעקומען און די פלאַמען. 67 זענען געוואָרען שווער פער-וואונדעט.

לאָנדאָן, 2. אויגוסט. (סט.) אַנ'-אַמעריקאַנער שיף, וואָס איז געשווימען אויפ'ן אַטלאַנטיק און פערברענט געוואָ-

אויטא-קאַטאַסטראָפע הינטער קראַקא.

עסטרייכישער כאַנסול פערוואונדעט.

קראַקא, 2. אויגוסט. (סט.) הונגעריש מושלענעצע אין געלעגען פאַרגעקומען אַ אויטאָאַבאַל-קאַטאַסטראָפע. אונ'ם אויטאָ-מאָבאַל און געפאָהרען דער עסטרייכי-שער כאַנסול לעוואַלסקי. דער כאַנסול

אויטא-קאַטאַסטראָפע הינטער קראַקא.

עסטרייכישער כאַנסול פערוואונדעט.

קראַקא, 2. אויגוסט. (סט.) הונגעריש מושלענעצע אין געלעגען פאַרגעקומען אַ אויטאָאַבאַל-קאַטאַסטראָפע. אונ'ם אויטאָ-מאָבאַל און געפאָהרען דער עסטרייכי-שער כאַנסול לעוואַלסקי. דער כאַנסול

איינגעבראכען א בריק

און דערטרונקען אין א אויטא איז פייר.

פאַבריאַנע. (טעלעפאָניש) הייגע אַ מריה בעת דער לעטט-אויטאָ פון דער קאַלישער אַפּרעטור בר. מילער איז אַרויפגעפאָהרען אויף דער בריק פון טייך „דאַבושינקא" האָבען זיך די בעלקעס פון דער בריק, וועלכע ווערט איצט רעפּערירט, איינגעבראָכען און דער אויטאָ איז אַרויסגעפאַלען אין וואַסער.

דער שאָפער פיהלענדיג ווי די בעלקעס ברעכען זיך איז בעצעטענס אַרייג-געשפּרונגען אין וואַסער אַריין אין אַזוי ניצעל געוואָרען, אַנ'אַרבייטער וואָס איז גרעד געווען בעשעפטיגט בײַ דער אַרבייט איז שווער פערוואונדעט בעוואָרען' און אין אַ שווערען צושטאַנד אָנגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

זעלבסטמארד צוליב א טראגישער ליבע.

פאַבריאַנע. (טעלעפאָניש) הייגע אונדערפרוה האָט זיך אין זיין אויגעגער וואוינונג (פאַבריטשנא 13) דערשאָסען דער 18-יאָהריגער בעאַמטער פון דער טרמע כרושע און ענדער, יוזעף דזשעלע.

איינגעבראכען א בריק

און דערטרונקען אין א אויטא איז פייר.

פאַבריאַנע. (טעלעפאָניש) הייגע אַ מריה בעת דער לעטט-אויטאָ פון דער קאַלישער אַפּרעטור בר. מילער איז אַרויפגעפאָהרען אויף דער בריק פון טייך „דאַבושינקא" האָבען זיך די בעלקעס פון דער בריק, וועלכע ווערט איצט רעפּערירט, איינגעבראָכען און דער אויטאָ איז אַרויסגעפאַלען אין וואַסער.

דער שאָפער פיהלענדיג ווי די בעלקעס ברעכען זיך איז בעצעטענס אַרייג-געשפּרונגען אין וואַסער אַריין אין אַזוי ניצעל געוואָרען, אַנ'אַרבייטער וואָס איז גרעד געווען בעשעפטיגט בײַ דער אַרבייט איז שווער פערוואונדעט בעוואָרען' און אין אַ שווערען צושטאַנד אָנגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

זעלבסטמארד צוליב א טראגישער ליבע.

פאַבריאַנע. (טעלעפאָניש) הייגע אַנגעלאָזען אַ טויטער אויפ'ן אָרט.

רי סבה פון זעלבסטמאָרד איז אַ-מאַנטישע.

א שיף אין פלאמען.

18 טויטע און 67 פערוואונדעטע.

שיקאַגאָ, 2. אויגוסט (יונייטעד-פּרעס) אויף אַ שיף, וואָס איז געשווימען אויפ'ן אַטלאַנטיק האָט זיך אָנגעהויבען דער דעזערטיאָר פון בענזין. 18 פאַ-סאַזשירען זענען אומגעקומען און די פלאַמען. 67 זענען געוואָרען שווער פער-וואונדעט.

לאָנדאָן, 2. אויגוסט. (סט.) אַנ'-אַמעריקאַנער שיף, וואָס איז געשווימען אויפ'ן אַטלאַנטיק און פערברענט געוואָ-

א שיף אין פלאמען.

18 טויטע און 67 פערוואונדעטע.

שיקאַגאָ, 2. אויגוסט (יונייטעד-פּרעס) אויף אַ שיף, וואָס איז געשווימען אויפ'ן אַטלאַנטיק האָט זיך אָנגעהויבען דער דעזערטיאָר פון בענזין. 18 פאַ-סאַזשירען זענען אומגעקומען און די פלאַמען. 67 זענען געוואָרען שווער פער-וואונדעט.

לאָנדאָן, 2. אויגוסט. (סט.) אַנ'-אַמעריקאַנער שיף, וואָס איז געשווימען אויפ'ן אַטלאַנטיק און פערברענט געוואָ-

וועזוף שפּייט מיט הייסע לאווא.

די בעפעלקערונג אַנטלויפט.

רוים, 2 אויגוסט (א. ה.) פון נעאַפּאָל מעלדעט מען, אַז אין משך פון לעצטען טאָג האָט דער וועזוף ווידער פערשטאַרקט זיין טעטיגקייט. דער קראַטער שפּייט ארויס גאַנצע שטראָמען לאַוואַ אין דער ריכטונג פון מזרח. די בעפעלקערונג פון די ארומיגע דערפער אַנטלויפט קיין נעאַפּאָל.

דער רומישער אדלער הויבט ווידער אז צו פליהען.

לאָנדאָן, 2. אויגוסט. (סט.) די רע-דע פון געגערלעל-סעקרעטאַר פון דער פאַשיסטישער פּאַרטיי און אינאַלען פון ראַמ'ן, האָט אין די הינגע פּאָליטישע קרייזען גענומען אַ זעהר שטאַרקען אינ-דרוק. טראַמ'ן האָט ערקלערט, אַז אינצ-הויפּט זיך ערשט אין די געשיכטע פון אינאַלען — אין שוין אַ געבען-זאַך. דער עיקר איז, אַז דער קאַמף זאָל זיין ששהן אונ-זינרעך.

דער רומישער אדלער הויבט ווידער אז צו פליהען.

לאָנדאָן, 2. אויגוסט. (סט.) די רע-דע פון געגערלעל-סעקרעטאַר פון דער פאַשיסטישער פּאַרטיי און אינאַלען פון ראַמ'ן, האָט אין די הינגע פּאָליטישע קרייזען גענומען אַ זעהר שטאַרקען אינ-דרוק. טראַמ'ן האָט ערקלערט, אַז אינצ-הויפּט זיך ערשט אין די געשיכטע פון אינאַלען — אין שוין אַ געבען-זאַך. דער עיקר איז, אַז דער קאַמף זאָל זיין ששהן אונ-זינרעך.

געשפּענסט פון מאַנאַרכיסטישע איבערקעהרעניש איז פאַרטויגאַל.

מאַדריד, 2 אויגוסט, (סט.) די ידיעות, וואָס קומען אָן פון ליסאַבאָן שטעלען פעסט, אַז אין פּאָרטוגאַל פערשטאַרקט זיך איצט די אַגיטאַציע פון די מאַנאַרכיסטן. מען שרעקט זיך פאַר אַ מאַנאַרכיסטישער איבערקעהרעניש.

יודישע דאקטוירים פון ארץ-ישראל אנגאזשירט אין מיליטער-גארניזאן

פון מעסאָפּאָטאַמיען.

ירושלים, 2. אויגוסט (טעלעגר. דורך יט"א) דער לייטער פון סאַניטאַר-דינסט בײַם ענגלישען גאַרניזאָן אין מעסאָפּאָטאַמיען, וועלכער וויילט איצט אין ארץ-ישראל, האָט דאָ אָנגעזשירט אַ גרעסערע צאָהל יודישע דאָקטוירים אין דער סאַניטאַר-אָבטיילונג פון ענגלישען גאַרניזאָן.

אַראַבישע שייכעס געגען אַ פעראייניגונג

פון עבר-הירדן מיט ארץ-ישראל.

ירושלים, 2. אויגוסט (טעלעגר. דורך יט"א) אַ גרופּע אַראַבישע שייכעס פון עבר-הירדן האָבען צוגעשיקט אַ פּראָטעסט צו דער ארץ-ישראל-רעגירונג געגען געשלוס פון פעראייניגונג די פּראָוויזאָרישע האָמאַ פון עבר-הירדן מיט ארץ-ישראל.

לארד פלומער שויט צוריק עפּאהרען קיין ארץ-ישראל.

לאָנדאָן, 2. אויגוסט (טעלעגר. דורך יט"א) דער לארד פלומער, וואָס האָט פערברענגט זיין אורלויב אין לאָנדאָן, געפינט זיך שוין אויף דער צוריקרייזע קיין ארץ-ישראל.

דער לארד פלומער האָט אויגענטליך געוואָלט גלייך נאָך דער ערד-ציטערניש אין ארץ-ישראל איבערגעזעצן מיט דער הילפע-אַקציע פאַר די געליטענע, אָבער צוליב די מיטערונגען, וואָס זענען פאָרגעקומען אין בעל-יען לכבוד די געפאַלענע ענגלישע זעלנער, האָט לארד פלומער געמוזט אָנטייל נעמען אין די דאָזיגע מיטערונגען, וואו ער האָט פערשטעהן דעם ענגלישען קעניג.

שטייער פון אינלענדישע פילמען זאָל פערגרעסערט ווערען.

(§) געלטען האָט דער מאַנוסקריפּט פון אַ ירקולאַר פון אינערן-מינים-טעריום, לויט וועלכען די שטייערען פון די אינלענדישע פילמען דאַרפען אויס-געגלייכען ווערען מיט די שטייערען פון די אויסלענדישע פילמען. היות ווי דער מאַנוסקריפּט געמט פון די לעצטע בײַ 50 פראָנ. שטייער און פון די ערשטע נאָר 15—30 פראָנ. מען פון פערקלענערן דעם שטייער פון אויסלענדישע פילמען קען דער נישט זיין, ווייל דערפון וואָלט די שטאַט-קאַסע געהאַט אַ בערייכערונג פערלוסט. עס איז דערויבער צו ערוואַר-טען, אַז דער שטייער אויף אינלענדישע פילמען וועט פערגרעסערט ווערען.

הוספה-פאדערונגען

פון די ארבייטער אין דער טאבאק-זאבריק.

(ב) אין צוזאַמענהאַנג מיט די ארויס-געשטעלטע הוספה-פאָדערונגען פון די ארבייטער אין דער הינגער טאַבאַק-פאַב-ריק, האָט דער פיהרער פון קריסטליכען ארבייטער-פערבאַנד אָפּגעהאַלטען אַ פאַ-פערענץ מיט'ן דירעקטאָר פון דער פאַב-ריק. דער דירעקטאָר האָט ערקלערט, אַז די פאַבריק איז אויפגעגעבען פון דער הע-לערונג פון די שכירות פון אַלע מלוכה-פּאַטענטן.

צום סוף האָט דער דירעקטאָר פער-שפּראָכען זיך צו בעמיהען, אַז די ער-בייטער זאָלען בעקומען געמאַכט וואַכער צום מרינגען.

א גנב ווערט א עטער-סוחר און סמ'ט אב א נאנץ דארף.

(§) הונגער לאַסט האָט זיין אַ לעב-גערער צעטן געוואוינט דער 26-יאָהריגער אינגנאַציו אַלראַצקי, אַ פּראָפעסיאָנעלער גנב, וואָס איז שמלילע מאַל בעשטראָפט געוואָרען פאַר גנבות.

נאָכ'ן אָפּזיצען די לעצטע שטראָף האָט זיך דער חברה-מאַן געגעבען דאָס לעבן מיט שטער אַ-ן דערבי געלערנט די פּו-ערים, אַז נאָכ'ן אויסרוגקען שטער, ווערט דער מעגש גאַר צו'גאַנדערער און אַלע ווערמאַגען מוזען זיך אָפּ. אַלראַצקי האָט געמאַכט נאָנץ נייע געשעפטען מיט'ן שטער. מען האָט אַ.הם פשוט די מיגען אָפּגערינסען.

רי זאַך איז רערגאַנגען צו דער פּאָ-ליציי. אַלראַצקי האָט זיך אָבער אַ-פּגעלאָזען פון דער פּאָליציי'ס דעגר. דעם 5. יאַנואַר האָט אַ פּאָליציאַנט בע-

א גנב ווערט א עטער-סוחר און סמ'ט אב א נאנץ דארף.

(§) הונגער לאַסט האָט זיין אַ לעב-גערער צעטן געוואוינט דער 26-יאָהריגער אינגנאַציו אַלראַצקי, אַ פּראָפעסיאָנעלער גנב, וואָס איז שמלילע מאַל בעשטראָפט געוואָרען פאַר גנבות.

נאָכ'ן אָפּזיצען די לעצטע שטראָף האָט זיך דער חברה-מאַן געגעבען דאָס לעבן מיט שטער אַ-ן דערבי געלערנט די פּו-ערים, אַז נאָכ'ן אויסרוגקען שטער, ווערט דער מעגש גאַר צו'גאַנדערער און אַלע ווערמאַגען מוזען זיך אָפּ. אַלראַצקי האָט געמאַכט נאָנץ נייע געשעפטען מיט'ן שטער. מען האָט אַ.הם פשוט די מיגען אָפּגערינסען.

רי זאַך איז רערגאַנגען צו דער פּאָ-ליציי. אַלראַצקי האָט זיך אָבער אַ-פּגעלאָזען פון דער פּאָליציי'ס דעגר. דעם 5. יאַנואַר האָט אַ פּאָליציאַנט בע-

אינערן-מיניסטער סקלאדקאָווסקי אויפ'ן לעגיאָנעו-צוזאַמענפאהר איז כאַליש.

(ע) מיט אונגעגע שעג צוריק האָט אַ דעלעגאַציע מיט'ן פאָלנישער שטאַט-פּרע-זידענט בראַש, זיין געוועזענער אינ-נערן-מיניסטער סקלאַדקאָווסקי, אַנגלע-דאַרונג אונדם צו טיטען אויף דעם לעגי-יאָנעו-צוזאַמענפאָהר, וואָס זאָל פאָרקו-מען דעם 6. ד. ח. אין קאַליש. דער מי-ניסטער האָט די אַנגלאַדונג אָנגענומען.

דער סטאַטיסטישער אמט

פערקלענערט ניט די פרייזען אויף לעבענס-מיטעל

(ע) געלטען האָט די קאָמיסיע פון סטאַטיסטישען אַמט בײַם סטאַטיסטיק פעסטצושטעלען די הויך פון די פרייזען אויף לעבענס-מיטעל אַ-צונג. אויף וועלכער עס איז פעסטגע-שטעלט געוואָרען, אַז הגם די פרייזען שטייגען געוואָרען, אַז עס זענען שוין געווען 40 פאַלען, וואָס די יודישע בית-עלמינס זענען געשענדעט געוואָרען. די יודישע קהלה האָט בעשטימט אַ פּרעמיע פון טויזענד מארק פאַר די, וואָס וועלען אָנווייזען אויף די שפּורען פון דער באַנדע, בעת דעם לעצטען אָנפאַל אויפ'ן בית-עולם אין קעלן, ווערט דער-נעהלט אין אויפרוף, זענען אַלע מצבות ציבראָכען געוואָרען און אַ גרויסע שטיל קברים זענען געוואָרען אויסגעגראָבען.

פאר נעמען צו הויכע פּראָצענטער

א דיסקאָנטער בעשטראָפט מיט א חודש תפיסה.

(§) שלמה געלובטער פון דשראַמסקי 7, איז אַ פּראָפעסיאָנעלער דיסקאָנטער. זיינע פּראָנזאַקציעס מאַכט ער אין דער בערוהמטער קאַוויאַרניע „אַסטאָריאַ", רעג פעטריקאַווער און צשעלניאַנע. אַ רעגע מעגשען האָבען זיך לעצטענס בע-קלאָגט, אַז געלובטער בערעכנט זיי, גע-שטראָפט געוואָרען מיט אַ חודש תפיסה.

פערשארפטער שטרייק

איז דער דאמען-קאנפעקציע.

(§) געלטען אין פאַרגעקומען אַ קאָנ-פערענץ פון די דאַמען-שנערער-מיטגלעדער (מאַנצזיגערען) מיט די שטרייקענדע אַרבייטער מיט'ן לויטערונג דעם שטרייק, וואָס איז שלעפט זיך שוין צוויי וואָכען.

דערבי איז געקומען צו אַ שאַרפען וועגען-אויסטויש צווישען די מיטגלעדער און אַרבייטער און די קאָנפערענץ האָט זיך געענדיגט מיט גאַרנישט.

פערשארפטער שטרייק

איז דער דאמען-קאנפעקציע.

(§) געלטען אין פאַרגעקומען אַ קאָנ-פערענץ פון די דאַמען-שנערער-מיטגלעדער (מאַנצזיגערען) מיט די שטרייקענדע אַרבייטער מיט'ן לויטערונג דעם שטרייק, וואָס איז שלעפט זיך שוין צוויי וואָכען.

דערבי איז געקומען צו אַ שאַרפען וועגען-אויסטויש צווישען די מיטגלעדער און אַרבייטער און די קאָנפערענץ האָט זיך געענדיגט מיט גאַרנישט.

לאדזשער טאגעבלאט

דער רעדאקטאר נעמט-אהן פון 6 ביז 7 אין אוונד.
נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

אדרעס: Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16, Skrz. poczt. 16
טעלעפאנען: פון רעדאקציע 57. אדמיניסטראציע 47.

„די יודישע סעקטע".

די לעזער פון דער יודישער פרעסע ווייסען שוין אלזא, אז צוזאמען מיט דער אזוי-גערופענער לואי מארשאל-גרופע פון די אמעריקאנישע יודען האבען איצט אנגענומען א פעסטען בעשלוס נישט צו נעהמען מיין אנטייל אין דער אלוועלטליכער יודישער קאנפערענץ אין ציריך דער לאנדאנער „דזשואיש פאריז מאסיטע" און די פאריזער „אליאנס איזראעליט אוניווערסעל". אלטע יודישע סערפערשאפטען, וואס האבען געהאט די פרעטענזיע אויפצוטרעטען אלס פעראנטווארטליכע פערטרעטער פון יודישע רעכט, גרויסע יודישע ארגאניזאציעס, מיט וועלכע די נישט-יודישע וועלט האט זיך גערעכענט ווי מיט שליחים פון אלגעמיינעם יודענטום, וועלען איצט מאניפעסטירען פאר דער גאנצער וועלט, אז זיי נעהען נישט צוזאמען מיט דעם וועלט-יודענטום, אז דער פרינציפ גופא פון וועלט-יודענטום איז זיי פרעמד.

מען מעג היינט אבגעבען א מזל-טוב די ארגאניזאטארען פון דער ציריכער קאנפערענץ: דעם דאזיגען גרויסען רעזולטאט האבען זיי אויף יעדען פאל שוין דערגרייכט — זיי האבען געשאפען א גרעניץ-ליניע צווישען אונז אלעמען און יענע עלעמענטען אין יודענטום, וואס ווילען פערבלייבען אין די ד' אמות פון זייערע קרייזלעך און דא פערבלייבען די צייט ביז זייער נאטירליכער סוף וועט קומען...

זיכער איז דאס א גרויסער רעזולטאט און עס וועט נויטיג זיין איהם צו פערטיפען און פאפולאריזירען. נאך דעם, וואס איצט איז געשעהן וועט מען זיך שוין בשום אופן נישט קענען פערהאלטען פאסיוו צו דער טע-טיגקייט פון דער דאזיגער „יודישער סעקטע". אויב יודישע נאציאנאלע פאליטיק זאל בעקומען א ממשות אין די אויגען פון דער וועלט, אויב גע-וועהלטע פערטרעטער פון דער יודישער בעפעלקערונג זאלען זיין אומ-שטאנד צו פיהרען א סיסטעמאטישע יודישע פאליטיק וועט זיין גאנץ נאטירליך, אז פריהער פון אל"ץ זאל מען זיי צו נישט מאכען, און נישט דערלאזען צום אויפטרעטען פון דער דאזיגער „סעקטע" און ה' לוסיען וואלף צוזאמען מיט די מגוטיגע פאליטיסער, וואס שטעלען איהם אומעטום ארויס, זאלען אויף לאנגע צייטען פערלירען דעם חשק צו שפילען די פער-צוויינער-ראלע און רעדען אין נאמען פון יודען.

דערצו אבער איז נויטיג, אז די, וואס רופען צונויף די קאנפערענץ אין ציריך, זאלען אליין פערשטעהען ווי געהעריג די בעדייטונג פון יודי-שער עפענטליכער מיינונג. זיי דארפען צוציהען די ברייטעסטע יודישע קרייזען צו זייער ווערק, זיי דארפען רעדען צום יודישען עולם, זיי דארפען ברייט און פאפולער מאכען די אידעען פון אן אלגעמיין יודישער פער-טרעטערשאפט. און זיי מוזען שאפען פאר דער דאזיגער פערטרעטער-שאפט אזא יסוד, אז עס זאל פון איהר ארויסוואקסען אן אמת פאלקס-טימליכער פאליטישער אינסטרומענט. דערמיט אליין וועט געמאכט ווערען א סוף צו דער עקזיסטענץ פון דער „סעקטע".

וו. גראסמאן.

די איינשרייבונגען אויף דער לעמבערגער אוניווערזיטעט.

פון לעמבערג שרייבט מען אונז:

דער סענאט פון לעמבערגער אוני-ווערזיטעט האט בעשלאסען אויפ'ן יאהר 1927/28 דעם רעגולאמין פון די איינ-שרייבונגען, וועמענס וויכטיגסטע פונק-טען זענען:

צו א ביטע וועגען צוגענומען ווערען אלס סטודענט אויף איינעם פון די פא-קולטעטען פון אוניווערזיטעט מוזען בעי-געלעגט ווערען: געבורטס-מעטריקע, א צייגניס פון א פערענדיגטער מיטעל-שול מיט עפענטליכקייט-רעכט און דאקומענ-טען, פון וועלכע עס איז צו זעהן דאס פערהעלטניש צום מיליטער-דינסט.

פריהערע אביטוריענטען אדער פרי-הערע סטודענטען פון אוניווערזיטעט, וואס האבען א אונטערברעכונג אין די למודים, מוזען פארלעגען אויך א בא-ראליטעטס-צייגניס און די סבה, פאר וואס ער האט אונטערגעבראכען דאס שטודירען. קאנדידאטען, וואס טראגען זיך איבער פון אנדערע אקאדעמישע שולען דארפען ביילעגען א צייגניס, אז זיי זענען אבגעגאנגען פון יענע שולען.

בקשות אנגענומען צו ווערען אויף די פאקולטעטען פון רעכט, מעדיצין, הומאניסטיק דארפען אריינגעטראגען ווערען פון 1. ביז 10. סעפטעמבער, צום דעקאן פון דאזיגען פאקולטעט.

די איינשרייבונגען וועלען פארקומען איין מאל אויף א גאנצען יאהר — פון 16. ביז'ן 30. סעפטעמבער לויט'ן אל-פאבעט.

סטודענטען פאר רעכט און מעדיצין, וואס גיבען אב יעהרליכע עקזאמענס אדער, וואס האבען פאפראוקעס, בע-דארפען זיך איינשרייבען באלד, כדי אין דער צייט פון דריי טעג אבצולע-גען די נויטיגע עקזאמענס אדער די צעפראוקעס.

סטודענטען און צוהערער — דארפען בעצאהלען פאלגענדע אבצאהלונגען: 1) איינשרייב-געלד 30 זל. וואס ווערט געצאהלט נור איין מאל פאר א גאנץ יאהר אויף דעם אוניווערזיטעט, 2) טעסעס 50 זל. 3) לאבאראטאריום-אבצאהלען 45 זל. 4) סעמינאר-אבצאה-לען אין די פאקולטעטען פאר טעאלאגיע און רעכט 15 זל. 5) ביבליאטעק-אב-צאהלען 9 זל. 6) סטיפענדיום-פאנד 5 זל. 7) סטודענטען-הילף 20 זל. 8) גע-זונדהייטס-שוץ 14 זל.

וועגען די אבצאהלען פון פונקט 6 און 7 קענען ארעמע סטודענטען בע-פרייט ווערען און מוזען אריינטראגען דעריבער בקשות. די אבצאהלען פון פונקט 2 און 7 קענען גענעבען ווערען אויף דריי ראטעס אויב מ'טראגט ארייין וועגען דעם א בקשה.

די דאזיגע בקשות ווערען איבערגע-געבען צום דעקאן פון פאקולטעט, עס מוזען בייגעלעגט ווערען ארעמס-צייגני-סען בעשטעטיגט פון דער יודישער קהלה, וואס מוז נאך בעשטעטיגט ווע-רען פון סטאראסטע אדער פון דער פאליצעי.

קופאן № 76
אויף אומזיסטע יורידישע עצות.
דער בעזיצער פונ'ם דאזיגען קופאן קען בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי-קאנסול פון לאדזשער רעדאקציע.
נילמיג היינט, מיטוואך, ד. 3. אויגוסט פון 8—9 אוונט.

א שרעקליכער אנטיסעמיטישער פאשיזם בושעוועט איצט אין עסטרייך.

בלוטיגע בלבולים אויף יודען. — די יודען זענען שולדיג אין די לעצטע בלוטיגע געשעהעני-שען אין ווין. — דער דרייבונד „טראצקי-ווייצמאן-כהן". — שווערע טעג פאר די ווינער יודען.

א בריף פון ווין, — פון מ. אונגערפעלד.

נאך איז נישט פערגליווערט געווא-רען דאס אומשולדיגע בלוט, וואס איז פערגאסען געווארען אויף די ווינער גא-סען אין יענעם שרעקליכען פרייטאג, נאך ראנגלען זיך אין די ווינער קראנ-קען-הייזער הונדערטער קרבנות אין אי-בערמענשליכע יסורים און קעמפען מיט דעם טויט, נאך איז דא נישט פער-שטימט געווארען דאס ביטערע וויינען פון איבער הונדערט משפחות וואס שטע-הען געבראכען בעי די פרישע קברים פון די טויטע און שוין לעכצען דא די שווארצע פינסטערע בלוט-דורשטיגע היפ-נעס נאך מענשען-בלוט.

„נעמט נקמה פון דעם אזיאטישען פערברעכער-געזינדעל (יודען), פאר דעם פערגאסענעם בלוט און גיט איהם דעם לעצטען טויט-קלאפ" אט דאס לעזט איהר היינט טאג-טעגליך אראב פון די שפאלטען פון דער ווינער אנטיסעמיטי-שער פרעסע, און פון גרויסע פלאקא-טען מיט קדוש-לבנה-אותיות אויף די ווינער גאסען. נאך איז נישט קלארגעש-טעלט געווארען ווער עס טראגט די הויפט-פעראנטווארטליכקייט פאר דעמפער-גאסענעם בלוט, נאך פערווארפען זיך דא די פארטייען מיט שמיק און פריוועז אבצולעגען די שולד איינע אויף דער אנדערער און שוין האט מען דא געפו-נען דעם שעיר לעזאזל: „דער יוד איז שולדיג אין אלעמען"!

צווישען די טויטע און פערוואונ-דעטע זענען אויך פערהאן פיל יודען. יעדען זענען אויך פערהאן צווישען די הונדערטע ארעסטאנטען וואס די פאליציי האט אין יענע בלוטיגע טעג געמאכט בלי ספק מעהר אומשולדיגע ווי שולדיגע. פריוועז, מערשט ווען זיך איצט די פאר-טייען צו ווארפען די בלוט-שולד איינע אויף דער אנדערער די רעגירונג בע-הויפטעט אז דער עקסטרעמער סאציא-ליסטישער פליגעל מיט די קאמוניסטען האבען געוואלט מאכען א רעוואלוציע און פערניכטען די מאכט פונ'ם קריסט-ליכען פאלק און וואס די רעגירונג און איהר פארטיי-ארגאן פערדעקט און מיינט ווירקליך מיט דער בעהויפטונג: „צו פערניכטען די מאכט פונ'ם קריסטליכען פאלק", זאגען איצט דייטליך איהרע פער-בינדעטע, די עקסטרעמערע אנטיסעמי-טען, די גרויס-דייטשען און האקענקרייצ-לער: די יודען האבען געוואלט ארויב-ווארפען די קריסטליכע רעגירונג און בעהערשען דאס לאנד. ווארום סאציא-ליזם, קאמוניזם און יודענטום, איז בעי די היינע אנטיסעמיטען איינס און דאס זעלבע. והא ראיה: די הויפט-פיהרער פון די קאמוניסטען אין רוסלאנד זענען יודען, און יודען זענען אויך, איינציגע פון די סאציאליסטישע פיהרער אין עסטרייך. אט, יעדען געגנער איהרען צו מאכען תיכף פאר א יודען אדער פאר א יודישען קנעכט, דאס איז שוין א אלטע אויסגעפרובטע מיטעל פון דער היגער אנטיסעמיטישער רעגירונגס-פאר-טיי מיט איהרע פערבינדעטע. מיט דעם מיטעל פריהט זי זיך תמיד ארויסצושלע-פען פון יעדער פערלעגענהייט, און מיט דעם מיטעל בעקעמפט זי אויך איהר איינציגען רעגירונגס-קאנקורענט אין לאנד, די סאציאליסטען. נישט היינט כמעט קיין איינציג לאנד אין אייראפא, וואו דער אנטיסעמיטיזם זאל זיין אזוי אפיציעל און אזא לעבענס-נויטווענדיג-

קייט פאר די וואס טראגען הויך זיין מאכט, ווי אין עסטרייך. דא אין לאנד ווערט היינט געשאפען א שרעקליכער פאשיזם נישט ווי דער אין איטאליען, נור א שווארצער פאשיזם וואס שטיצט זיך הויפטזעכליך אויף דעם חיה'שען אנטיסעמיטיזם. נאך ערגער איז, וואס דער קאטאליזם דעקט אין גאנצען, און נאך מעהר: ער פערקערפערט איהם דא איבערהויפט.

די היגע ס"ציאליסטען בעגנוגען זיך נישט פאר רעליגיעס אין זייערע פערטרעטער, אדרבא זיי בעקעמפען זיי צומאל, דער קלעריקאליזם זעהט דערום אין די היגע סאציאליסטען זיינע שונ-אים, געגען וועלכע ער מוז קעמפען מיט אלע נישט ריינע מיטעל, דער קלער אין די רעגירונגס-פארטיי אין עסט-רייך זענען איינס און דאס זעלבע און דערפאר איז איינער פון די הויפט-פונ-קטען פון דעם פראגראם פון דער הי-גער רעגירונגס-פארטיי: „צו קעמפען געגען דעם „אויפרייסערישען יודישען איינפלוס אין לאנד".

א גאנץ יאהר פערדעקט מען ווי מעגליך דעם אנטיסעמיטיזם; איז מען דאך אבהענגיג פון אויסלאנד, איז דאך פערהאן א פעלקער-קאנטראל און מוז מען דאך אנקומען צו יודישע באנקירען און בעטלען יודישע שטימען בעי וואהלען. דעמאלט מאכט מען אויך כלומרשט א בייזע מינע צו די עקסטרעמע חברים אנטיסעמיטען, וואס בילען ווי הונד אויף יודען, אין טעג פון אונרוהען אבער, ווי איצט, דערלויבט מען זיך מעהר ארויסצוציהען מיט דער מארבע, מען רעדט דייטליכער און מען דערלויבט און דער-מוטיגט די עקסטרעמע חברים דירעקט צו פיהרען מארד-און פאגראם-אגיטאציע. און אונטער דעם איינדרוק פון דער אנ-טיסעמיטישער העצער געפינט זיך היינט ווין. די אנטיסעמיטישע העצעס שטיי-גען שוין דא היינט ביז צום שיעור מען פאבריצירט אין דער פרעסע פערברעכע-רישע לעגענדעס און מען רייצט דאס פאלק אויף די יודען.

עס האט דורך א צופאל דא געהייל-קנעס פאר די אומרוהען דער וועלט פרעזידענט פון דער בני-ברית-לאושע כהן אויס אמעריקע. און שוין האט מען די לעגענדע פערשפרייט: צווישען טראצ-קי, ווייצמאן און דר. כהן הערשט א דרייבונד, זיי ארבייטען איצט אויף אלע כלים אנצוצינדען די וועלט אין פלאמען פון דער רעוואלוציע כדי צו קענען דער-נאך אויפצוזוינגען זייערע יוד. הערשאפט אויף די פעלקער. זייער האנד איז דער-רין, וואס אין רומעניען האבען איצט די אנטיסעמיטען געליטען א מפלה בעי די וואהלען. זייער ווערק איז אויך דאס וואס עס איז איצט אין ווין געשעהן, דא האט מען איצט נור געפרווט די כוחות ווי שטארק מען איז, אט די יודי-שע „טראיקע" גרייט איצט אויך צו א רעוואלוציע אין די באלקאן-לענדער און באלד וועלען זיי מאכען א אמת'ען פריוו צו פערניכטען די גאנצע אריש-קריסטלי-כע וועלט און דעריבער וועט בערעטען דער 15. ציוניסטען קאנגרעס אין באזעל... און נאך די אלע רויבער-לעגענ-דעס קומט דאס בעקאנטע שלוסווארט אריער! קריסטען! ראטעוועט אייך נאך כל זמן איהר האט צייט! נעמט נקמה אן די יודישע מערדער! וואכט אויף צו מעשים! און דא קומען די איינפאכע „פארלאמענטארישע" פאדערונגען פון דער רעגירונג: צו לעזען תיכף ומיד די יודען-פראגע אין עסטרייך: ארויסצוטרייבען אלע אויסלענדישע יודען און צו קאנפיסקירען זייער פערמעגען. אבצו-שליסען אלע עסטרייכישע יודען, הויפט-זעכליך די אינטעליגענץ, די געלעהרטע שריפטשטעלער און זשורנאליסטען אין פערברעכער-קאלאניעס איינפיהרען תיכף צוריק די טויט-שטראף און אויפהענגען אלע יודישע קאמוניסטען און סאציאליס-טען אין לאנד א. א. וו.

די אפיציעלע רעגירונג און די פאלי-צייי דולדעט איצט דא אט די ווילדע העצערייען. זי לאזט זיך ... [illegible] קען אין פערבאט א פראצעס-פערוואל-לונג פון דער פרידענס-בעזעלשאפט, וועל [illegible]

בערסאן'ס

דער צוקונפטיגער מיליאנער

פעליעטאן — פון י. אבערזשאנעק.

ארטוקלען, יערעם מאל שאקלט איהר ... מיליאנען, און טעאטער בין איך ארייננע-גאנגען אויף א „שלום עליכם", ... [illegible]

8-טונג!
דאס
לאדזשער טאגעבלאט
בעקומט מען טעגליך 6 און 8 זייגער פרי
אין אלע באהן-קיאסקען פון
„רוך" („Ruch")

דער פראצעס פון סאקא און וואנזעטי

האט אויפגעטרייסעלט די גאנצע עפענטליכע מיינונג אין אמעריקא און אין אייראפא.

גאנץ אמעריקא און מען קען דרייסט זאגען, די גאנצע וועלט ערוואַרט מיט דער גרעסטער שפאנונג דעם סוף פון דער טראגעדיע, וואס רופט זיך סאקא און וואנזעטי.

די דאזיגע געשיכטע ציהט זיך שוין איבער 6 יאהר, און נישט נאר וואס זי האט נישט אויפגעהערט צו זיין אקטועל אבער פון טאג צו טאג ווערט דער אינטערעס און די שפאנונג אלץ גרעסער און שטארקער.

סאקא און וואנזעטי זענען דורכ'ן אמעריקאנער געריכט פאר'משפט געווארען צום טויט. דער טויט-אורטייל איז אבער נישט אויסגעפיהרט געווארען ביז איצט צוליב די אונצעהליגע פראטעסטען, וואס קומען אן פון דער ארבעטער-שאפט פון גאנץ אורטל, וועלכער איז לויט זיין מיינונג א פאלשער און נ'שט גערעכטער.

דער גובערנאטאר פוללער, אין וועגן הענד עס ליגט דער גורל פון די צוויי פאראורטיילטע, האט פערארדענט אדורכצופיהרען א נייע אויסארשונג. און דעם 3 יולי ה. י. דארף די קאמיסיע ארויסגעהערט צו זיין אקטועל אבער פון שאג צו טאג ווערט דער איינפלוס פון די לעזער מכח דעם דאזיגען פראצעס.

בעת אמעריקא האט בעשלאסען אנצוהאלטען אין דער איראפאישער מלחמה, האבען זיך געפינען גרופען בעזונדערס צווישען דער ארבייטערשאפט, וועלכע האבען געפיהרט א פראפאגאנדע געגען דער מלחמה.

אין צוזאמענהאנג דערמיט זענען איניגע חונדערט אמעריקאנער בירגער און אויסלענדער איינגעזעצט געווארען אויף א געוויסער צייט אין תפיסה.

צווישען די ארעסטירטע האבען זיך געפינען צוויי איטאליענישע ארבייטער סאקא און וואנזעטי, אויף וועלכע די אמעריקאנער פאליציי האט געהאט אנ'אויג שוין פון פריהער דערפאר, וואס אין יאהר 1916 האבען זיי אנגעפיהרט מיט'ן גרויסען שטריק אין דער „פלי-מאט קורדייש קאמפאניע". ווען סאקא און וואנזעטי זענען בעפרייט געווארען פון תפיסה, האבען זיי גענומען אנ'שטיטיען אנטמל אין דער אנארכיסטישער בעוועגונג פון אמעריקא.

דאס האט זיך אונטערגערוקט נאך א געשעהעניש. די פאליציי האט ארעסטירט א געוויסען סאלסעדא, אויך אנ'איטאליענער פון'ן חשד, אז ער האט ארויס-געגעבען אנ'אנארכיסטישען ארגאן.

אין א העלען פריהמארגען איז גע-מאלדען געווארען, אז סאלסעדא איז בע-גאנגען זעלבסטמארד, דורך אראפוואר-פען זיך פון 14-שטן שטאק.

סאקא און וואנזעטי האבען גלייך צו-גויפגערופען פראטעסט - פערזאמלונגען, אויף וועלכע זיי האבען ערקלערט, אז סאלסעדא איז ערמארדעט געווארען דורך דער פאליציי, וועלכע האט איהם ארויפגעפיהרט אויף א הויכער געביידע און פון דארט איהם אראפגעווארפען, דערבייי האבען זיי ערקלערט, אז זיי קאנען זייער געשולדיגונג פעסטשטעלען מיט פאקטען און צייגען.

דאס האט שוין די אמעריקאנער פא-ליציי נישט געקענט פערטראגען און סאקא מיט וואנזעטי'ן זענען ארעסטירט געווארען. אבער אנשטאט צו פערפיהרען געגען זיי א פראצעס אלס פאליטישע פערברעכער, האט מען גאר אויסנע-טראכט אויף זיי א בלבול, אז זיי זענען בעגאנגען א רויב-מארד, און אין דעם זין איז צוגויפגעשטעלט געווארען דער בעשולדיגונגס-אקט.

צום אונגליק זענען אין דעם שטעטעל, וואו עס האבען געוואוינט סאקא און וואנזעטי, אויסגעפיהרט געווארען צוויי רויב-מארדען און אזוי ווי די פאליציי האט נישט געקענט קומען אויף די שפו-רען פון די מערדער, האט מען זיך צו-געשטעמעט צו די „געפעהרליכע אנאר-כיסטען", וועלכע מ'וועט אזוי-ארום שו-קי פשוי ווערען, און דערמיט שיסען צוויי האזען אויף אינמאל. מ'האט זיך פערשאמט עדות פון דער אונטערוועלט, און אויפ'ן יסוד פון די דאזיגע געדונגע-נע עדות האט מען פעראורטיילט סאקא און וואנזעטי צום טויט.

דערבייי איז כדאי צוצוגעבען, אז דריי מאל האט מען געענדערט דעם ריכטער-בוואמפשטעל, ווייל מ'איז נישט זיכער געווען, אז זיי וועלען ארויסטראגען א בעשולדיגונגס-אורטייל.

די גאנצע עפענטליכע מיינונג איז אויפגערודערט געווארען פון דעם פסק-דין. הונדערטער עדות האבען זיך גע-מאלדען, וועלכע האבען פעסטגעשטעלט דעם „אליבי" פון די פעראורטייל-טע, אבער מ'האט זיך מיט זייערע מיינונגען נישט גערעכענט.

אינטערעסאנט איז אויך צוצוגעבען, אז דער הויפט-ריכטער וועסטער טהער, וועלכער האט זיך בעמיהט מאר יעדען פרייז צו פעראורטייל'ן די אנגעקלאגטע, האט זיך אויפגעדריקט: ווען אפילו די בעשולדיגונגס האבען נישט אויפגעפיהרט דעם מארד, זענען זיי מאראלישע פער-ברעכער, ווייל זיי ווילען אומברענגען די הייליגע אָרדנונג, און שוין דער-פאר אליין קומט זיי שוין-שטראף".

דערווייל זיצען שוין סאקא וואנזעטי 6 אין דער תפיסה. נישט איינמאל האט-בען זיי אדורכגעפיהרט הונגער-שטרייקען צוליב די אונמענשליכע בעהאנדלונג מצד דער אויפזיכט פון דער תפיסה.

דער גיבערנאטאר פוללער, וועלכער דארף בעשטעטיגען דעם אורטייל, האט גענומען אין אכט די אונצעהליגע פרא-טעסטען, און בעשלאסען אדורכצופיהרען א רעוויזיע אין פראצעס.

דעם 3. יולי וועט קלאר ווערען דער רעזולטאט פון דער אויסארשונג, און די אויגען פון דער גאנצער וועלט זענען איצט געווענדעט צום גובערנאטאר, וועל-כער קען א סוף מאכען צו די פרא-גע פון צוויי אונגליקליכע קרבנות.

צום סוף דארף נאך געזאגט ווערען, אז דער אישאליענישער באטשאפער אין אמעריקא, האט זיך געווענדעט צום גובערנאטאר פוללער מיט א פראטעסט פון דער אישאליענישער רעגירונג גע-גען נישט גערעכטען אורטייל איבער די אישאליענישע בירגער.

שרעקליכע טראגעדיע פון א יונג יידיש מעדעל,

וועלכע איז אריינגעפאלען אין די הענד פון פרויען-הענדלער.

א בריף פון בוענאס-אירעס — פון מ. וואר—סקי.

אין בוענאס אירעס איז חידער פער-געקומען א פאל, וואס האט אויפגערו-דערט די היגע עפענטליכקייט.

א יונג מעדעל, 20 יאהר אלט, מיט דעם נאמען לעאקאציע אבערגאוויטש, וועלכע געפינט זיך אין לאנד צוזאמ-נאטען איז די טעג געקומען אין א תיגער רעדאקציע און מיט ערצעהלען אין די אויגען האט דאס אומגליקליכע מעדעל, וואס האט זיך ארגיזגעכאפט פון די הענד פון די פרויען-הענדלער, וועלכע האבען זי פערנארט, פערפיהרט און א שיק צייט זי געצוואונגען צו פיהרען א לעבען פון שאנדע, דערצעהלט די ארמע, ווי אזוי זי איז ארויסגעפאהרען פון דער הייס, פון ליבא, איבערלאזענ-דיג די עלטערן, וועלכע האבען זי גע-בעטען און געוויינט פאר איהר, אז זי זאל זיך נישט לאזען אין אזא וויי אומ-געקאנט לאנד פון וועלכען מען הערט נישט קיין גוטע גרוסען, אבער זי איז נישט נאכגעקומען די בקשות פון איה-רע עלטערן און דאך געפאהרען מיט'ן צוועק צו קענען פערוויקליכען איהר שרעקעניש, איהר אידעאל פון קינדווייז אן צו שטודירען די קינאמאטאגראפישע קונסט און ווערען א קינאמאטאגראפישע ארטיסטין. זי האט זיך סוף געווען אויף די ריי פון איהרע בעקאנטע, אז אין ארגענטינא וועט זי קענען א סך אויפטון אויף דעם געביט.

זי האט פערלאזט די היים און זיך געלאזט אין וועג, געקומען איז זי פון ארגענטינא אין דער בעגלייטונג פון איהרער א חבר'ע, וואס איז געווען שוין מיינאל אין בוענאס אירעס, וואו זי האט געהאט א שטעלע אין א געשעפט.

די ערשטע טעג פון מיין קומען אהער דערצעהלט דאס מעדעל, האב איך מיך געפיהלט גליקליך און צופרידען. איך האב שעגליך געמאכט שטאצירען מיט מיין חבר'ע אבער די שהנע רייכע בוענאס אירעסער גאסען. מיין הבר'ע האט מיר שטארק אפגעלויגט דאס לאנד און מיר פערזיכערט, אז עס ערוואַרטעט איך דא א גלענצענדע צוקונפט.

מיין הבר'ע איז מיט מיר געווען פלוץ געצאהלטע טעג, זי איז אטאק לוט איהר פערזיכערונג, אויף איהר אמאליגער שטעלע און מיך געלאזט אליין.

דעם זעלבען טאג, זעצט פאר דאס פעדעל איהר דערצעהלונג, וואס מיין חבר'ע האט מיך פערלאזט, איז אין דער וואוינונג, וואו איך האב מיך גע-פונען, געקומען א יונגערמאן. איך בין שטעטער געווארען געווארען, אז דאס איז א שאפער. ער האט זיך בעקאנט מיט מיר, און אזוי מיין און אדעל בע-האנדלט, זיך אינטערעסירענדיג מיט מיין לאנד.

הערענדיג. אז מיין שטרעבונג איז צו שטודירען די קינאמאטאגראפישע קונסט האט ער מיר פערשפראכען צו בעקענען מיט איינעם פון די גרעסטע ארטיסטען פון דער פאמיליע זינגונד, וועלכער וועט שוין זארגען פאר מיר. שפעטער האט ער מיר פערגעלעגט, איך זאל מיך ארייננעצען אין זיין אויטאמאביל, וואס וואַרט אין דרויסען און ער וועט מיך אָפּפיהרען אין זינגונד'ס וואוינונג. איך האב אנגענומען זיין פאָרשלאג, ווייל איך האב נישט געצוועפעלט אין דער ריכטיגקייט פון זיינע ווערטער, אבער ער האט מיך פערפיהרט אין א שאנד-הויז.

ווען איך האב מיר געגעבען רעכנונג, אז איך בין ארייננעפאלען אין שוין גע-ווען שפעט, מיינע שרעהען האבען גאר נישט געהאלפען. אין דעם הויז, וואו הין מען האט מיך פערפיהרט אויף אנ-טשארעגא 426, האט מען מיר פערגע-שטעלט דעם זינגונד'ן, וועלכער ווי עס האט זיך ארויסגעוויזען איז נישט קיין ארטיסט גאר א פרויען-הענדלער.

ער האט מיר געזאגט, אז מיין חיינען וועט נישט העלפען, ווייל איך בין זיינע. ער האט מיך געקוישט, און נאכדעם ווי איך וועל דא ארבייטען א ששיקעל צייט, וועט ער מיך שיקען קען בוראזיליען, וואו ער האט זיינע „הייזער".

דעם זעלבען אָוונד, האט מען מיך פער-גוואלדיגט, נאכדעם ווי די דראָהונגען, אז איך זאל נאכקומען מיט גוטען זיינע פאָרשלאג, האבען נישט געהאלפען.

אין דעם „הויז" האב איך מיך גע-פלאגט שרעקליך ביז פאריגען זונטאג, ווען עס האט זיך מיר איינגעגעבען צו אנטלויפען. איך האב מיך געווענדעט צום לישוישען קאנסולאט, וואס געפינט זיך אין דעם זעלבען געגענד, איך האב פאר'ן קאנסול דערצעהלט אלץ, וואס מיר האט פאסירט, און ער האט מיר גע'עצה'ט, אז איך זאל שוין נישט געהן צוריק אין יענעם הויז, און פער-בלייבען אונטער דעם שוץ פון קאנסו-לאט.

יעצט פערענדיגט דאס מעדעל איהר טראגישע דערצעהלונג, בין איך אויף דעם פאָרשלאג פון מיינעם א לאנדסמאן געקומען אין דער רעדאקציע, אויסגע-בען דאס „הויז" און די „בעלי בתים", וועלכע האבען מיך געפונען און גע-טריבען צו א לעבען פון שאנדע, כדי די פאליציי זאל דערשען געוואויר וועג-רען און אנגעפאנען די גאהאריגע שריט.

דער פראצעס פון סאקא און וואנזעטי

האט אויפגעטרייסעלט די גאנצע עפענטליכע מיינונג אין אמעריקא און אין אייראפא.

גאנץ אמעריקא און מען קען דרייסט זאגען, די גאנצע וועלט ערוואַרט מיט דער גרעסטער שפאנונג דעם סוף פון דער טראגעדיע, וואס רופט זיך סאקא און וואנזעטי.

די דאזיגע געשיכטע ציהט זיך שוין איבער 6 יאהר, און נישט נאר וואס זי האט נישט אויפגעהערט צו זיין אקטועל אבער פון טאג צו טאג ווערט דער איינ-פלוס און די שפאנונג אלץ גרעסער און שטארקער.

סאקא און וואנזעטי זענען דורכ'ן אמעריקאנער געריכט פאר'משפט געווא-רען צום טויט. דער טויט-אורטייל איז אבער נישט אויסגעפיהרט געווארען ביז איצט צוליב די אונצעהליגע פראטעס-טען, וואס קומען אן פון דער ארבעטער-שאפט פון גאנץ אורטל, וועלכער איז לויט זייער מיינונג א פאלשער און נ'שט גע-רעכטער.

דער גובערנאטאר פוללער, אין וועג-נען הענד עס ליגט דער גורל פון די צוויי פעראורטייל'טע, האט פערארדענט אדורכצופיהרען א נייע אויסארשונג. און דעם 3 יולי ה. י. דארף די קא-מיסיע ארויסגעהערט צו זיין אקטועל אבער פון טאג צו טאג ווערט דער איינ-פלוס און די שפאנונג אלץ גרעסער און שטארקער.

און וואס ווערען סאקא און וואנזעטי געשולדיגט?

אין א צייטונג איז אונמעגליך אי-נצרצוגעבען אלע פרטים פון דעם העכסט-אינטערעסאנטען פראצעס.

א גאנצע ליטעראטור איז שוין געשא-פען געווארען ארום סאקא און וואנזעטי.

ווי אזוי דייטשע יודן זענען ניט מבזה קייל נויטבעדערפטיגען.

מיין בעזוך ביי ה' סנאלער איז סארלסבאד.

שוין נישט איינמאל האב איך געשריי-בען וועגען ה' מאריץ קנאלער, פארזי-צענדער פון „עדת ישראל" און אנדערע וואוילטעטיגע אינסטיטוציעס, אין בער-לין. מסני חיבה רופט איהם בערלין „דער גרעסטער שנארער".

ער און זיין פרוי, געווירענע בער-לינער, עלטערע וואוי'ל-האבענדע מענ-שען און הייסע פרומע יודען, קומט מען אין זייער געזעלשאפט, איז דאס הויפט-געשפרעך פון וואוילטעטיגקייט.

זיי לאדענען מיך איין אין „שווייצער הויף" צום קאפע. די לופט איז גוט די מוזיק שפילט צו און מ'בעשטעלט קאפע, אהן מילך און אויך א גלאז פריש וואסער.

מ'דערצעהלט ווי א חסיד'ישער יוד איז ס'ערשטען מאל געקומען קיין אויסלאנד און זיך געהייפען געבען קאוטש, און ווי דער מנהג איז דארט, גיט מען צו דער קאוטש א גלאז קאלט וואסער אויך. דער חסיד'ישער יוד האט נישט געוואוסט, וואס צו טון מיט'ן וואסער גיט אנדערש, האט ער מערשטאנען, ווי נאכ'ן אויס-טרינקען די קאוטש דארף מען אויסוואַ-שען מ'גלאז; וואס האבען אבער די קנאלער'ס געטון מיט'ן וואסער? זיי האבען זיך דערמיט געוואשען די הענד ארויסגענומען אייגען געבענקס פון האגנ-שעשל געמאכט א ברכה און גע-געסען.

און איך האב מיר געטראכט, נישט נאר אויף ערחאלונג, און נישט נאר מעגען נייע מוסטערן און מאשינען דארף מען פאהרען קיין אויסלאנד, נאר אפילו פרומקייט קען מען דארט אין אויסלאנד אויך לערנען.

מיר רעדען פון דער ערויערער מלחמה און איהרע פאלגען, די הער שטעלען זיך קאפיר הערענדיג די דאר-טיגע צרות.

פערבייבען א רייכע רוסישע שילערין פון מיטעל צום לעבען און קראנק גע-ווארען פון צרות, מ'האט זי אויפגענומען אין יודישען קראנקען-הויז. און זי האט נישט לאנג אנגעהאלטען און אויסגע-הויכט איהר איידעלע נשמה. מ'האט זי בעהאנדעלט ווי א נגיד'ישע שאכטער. נאכ'ן אפלעבען האט מען געפונען א בריף צום פאטער, אז ער זאל שפע-דען 100 טויזענד רובעל פאר'ן קראנ-קען-הויז און אויסגעשפראכען איהר צופרידענהייט און דאנקבארקייט צו דער פערוואלטונג און פערסאנאל. די געמיינ-דע האט זיך געפרייט מיט דער שפענ-דע נור ביז וואנען ער איז געקומען קיין בערלין איז ער אלץ פערוויימט געווארען און אלץ בעדאוערט שטיצע. מ'האט איהם נאטירליך געשטיצט בכבוד גדול וויל מחשבת כמעשה, ווי ער וועלט די שענדע אויפנעצאהלט.

א צווייטער פאל, א בערלינער רייכער יוד האט איהם בשעתו געגעבען א גרע-סערע טומע אויף בוין א נייעם „מושב זקנים". מיר האבען געזאמעלט און גע-זאמעלט און צום בוין, דערצעהלט ער, זענען מיר נישט געקומען. מיר לאנג ווי מענשען פון ארדנונג, אזוי לאנג ווי מיר האבען נישט קיין בער געלד צוליען מיר נישט. בנתים איז דער אוי-דעלער שענדער ארים געווארען, נישט נאר זיינע גרויסע הייזער האט ער פער-קויפט, נאר אפילו זיין דירה און מעבעל אויך, און מערלאנגע זיין שענדע צוריק, זאגענדיג: וואלט איהר מיין געלד פער-בויט החרשתי, קויפט מיר מען נאך געלד זאמלען, זאמעלט מיי עשירים.

און מ'האט איהם די נדבה צוריקגע-געבען, ווייל מ'דארף איהם נישט מביש זיין, ווייל ער האט מיט ליבע בעשענ-דעט. צום סוף האט ער אונזער טיטעל געלויבט, וואס מיט די לייזיגע הענד שענדע מ'זיך בויען און ווי מ'אליס אין עטע געלד בויט מען ווייטער סוף כל סוף וועט דער בוין מערשיג ווערען.

כ'מוז מודה זיין, אז איך האב בייי איהם בייי דער אונטערהאלטונג פיל גע-לערנט, זיי ציילען די נישלחדעגדע צו בעהאנדלען הערליך און אין בזיונות און נישט איינעם פון אונזערע כלל טוער, און אנגעשטעלט דארפען זיך דאס לערנען אומצוגעהן מיט די גוט-לייזענדע מיט רחמנות, און זיי אויסהע-רען און זיי ענטפערן מיט דרך-ארץ און אכטונג.

גאלד בלוט, און פרויען.

א ראמאן פון מערקווירדיגע איבער-לעבענישען און ליידענשאפטען.

(78-טע פארטזעצונג).

— וואס איז מיט דיר, מיין ליבע שאכטער? — האט זי אויסגערופען — דו ביסט אזוי בלייך און אזוי פערוויינט! וואס א'ז געשעהן?

— עלוויראַ האט געשוויגען. זי איז קוים געפאלען אויפ'ן דיוואן.

די אלטע גרעפין איז געווען אויסער זיך. זי האט געקוקט אויפ'ן בא-ראן גאגי און איהם געפרעגט מיט די אויגען, וואס עס איז געשעהן. גאגי האט אויך געשוויגען. ער האט געוואלט, אז עלוויראַ אליין זאל ערקלערען איהר מוטער, וואס עס איז געשעהן. די אלטע פרוי האט זיך נישט געקענט איינהאלטען.

— קענט איהר מיר נישט זאגען, חער בארון, וואס עס איז, וואס עס אַ-ווירא איז נישט געקומען מיט'ן גראף ראדעצקי? איך האב זי דאך געבעטען, ער זאל זי בעגלייטען א היים?

— גראף ראדעצקי איז געקומען קען בודאפעשט אייגיגע שעה נאכדעם, ווי עלוויראַ איז אוועקגעפאהרען — האט גאגי ערקלערט.

— אלזאָ, ווי קומט איהר, איהר זאלט זי בעגלייטען? — האט די גרע-פין ערשטוינט געפרעגט.

יעצט האט שוין גארנישט געהאלפען, נאגי האט גענוזט דערצעהלען, אונטער וועלכע אומשטענדען ער האט די יונגע גרעפין געטראפען. ער האט זיך קוים ביי איהר איינגעבעטען, אז זי זאל פאהרען אהיים קיין שאקי.

— דו האסט געוואלט פאהרען קיין טשעפני, טאכטער? — האט די גרעפין געפרעגט.

— יא, מוטער! — האט עלוויראַ עגדליך געזאגט — איך האב געוואלט פאהרען קיין טשעפני. איך האב געהאט א בריף פון קיזער, אין וועלכען ער האט געגעבען דעם בארון ארטור בראשיאני. ליידער האב איך פערלוירען דעם בריף, ווי אזוי איך האב איהם פערלוירען ווייס איך נישט.

39-טער קאפיטעל.

די דיגער פונ'ם שלאס זענען אלע געווען זעהר דערפרייט, און עלוויראַ איז ענדליך געקומען א היים. זיי זי איז אוועקגעפאהרען, איז אין שלאס גע-ווען זעהר ערויעריג. יעצט האבען זיי געהאפט, וועט שוין אלץ גוט ווערען, יעצט וועט ווידער ווערען פרעהליך אין שלאס.

עס איז דעריבער קיין וואונדער נישט, וואס זיי האבען אזוי פרעהליך אויפגענומען דעם שטומען בעטלער, וועלכער איז גאר פלוצליג געקומען אין שלאס אין ערקלערט דורך צייכענס, אז ער איז זעהר מיד און פערמאטערט און בעט מען זאל איהם לאזען זיך אויסרוהען א ביסעל. די דיגער פון שלאס, ווי אלע מענשען אין דער געגענד, האבען געקענט דעם שטומען בעטלער און אויך מען אין דער געגענד, האבען געקענט דעם שטומען בעטלער און ווי מיר האבען נישט קיין בער געלד צוליען מיר נישט. בנתים איז דער אוי-דעלער שענדער ארים געווארען, נישט נאר זיינע גרויסע הייזער האט ער פער-קויפט, נאר אפילו זיין דירה און מעבעל אויך, און מערלאנגע זיין שענדע צוריק, זאגענדיג: וואלט איהר מיין געלד פער-בויט החרשתי, קויפט מיר מען נאך געלד זאמלען, זאמעלט מיי עשירים.

און מ'האט איהם די נדבה צוריקגע-געבען, ווייל מ'דארף איהם נישט מביש זיין, ווייל ער האט מיט ליבע בעשענ-דעט. צום סוף האט ער אונזער טיטעל געלויבט, וואס מיט די לייזיגע הענד שענדע מ'זיך בויען און ווי מ'אליס אין עטע געלד בויט מען ווייטער סוף כל סוף וועט דער בוין מערשיג ווערען.

כ'מוז מודה זיין, אז איך האב בייי איהם בייי דער אונטערהאלטונג פיל גע-לערנט, זיי ציילען די נישלחדעגדע צו בעהאנדלען הערליך און אין בזיונות און נישט איינעם פון אונזערע כלל טוער, און אנגעשטעלט דארפען זיך דאס לערנען אומצוגעהן מיט די גוט-לייזענדע מיט רחמנות, און זיי אויסהע-רען און זיי ענטפערן מיט דרך-ארץ און אכטונג.

ב. א. גליסמאן.

שרעקליכע טראגעדיע פון א יונג יידיש מעדעל,

וועלכע איז אריינגעפאלען אין די הענד פון פרויען-הענדלער.

א בריף פון בוענאס-אירעס — פון מ. וואר—סקי.

אין בוענאס אירעס איז חידער פער-געקומען א פאל, וואס האט אויפגערו-דערט די היגע עפענטליכקייט.

א יונג מעדעל, 20 יאהר אלט, מיט דעם נאמען לעאקאציע אבערגאוויטש, וועלכע געפינט זיך אין לאנד צוזאמ-נאטען איז די טעג געקומען אין א תיגער רעדאקציע און מיט ערצעהלען אין די אויגען האט דאס אומגליקליכע מעדעל, וואס האט זיך ארגיזגעכאפט פון די הענד פון די פרויען-הענדלער, וועלכע האבען זי פערנארט, פערפיהרט און א שיק צייט זי געצוואונגען צו פיהרען א לעבען פון שאנדע, דערצעהלט די ארמע, ווי אזוי זי איז ארויסגעפאהרען פון דער הייס, פון ליבא, איבערלאזענ-דיג די עלטערן, וועלכע האבען זי גע-בעטען און געוויינט פאר איהר, אז זי זאל זיך נישט לאזען אין אזא וויי אומ-געקאנט לאנד פון וועלכען מען הערט נישט קיין גוטע גרוסען, אבער זי איז נישט נאכגעקומען די בקשות פון איה-רע עלטערן און דאך געפאהרען מיט'ן צוועק צו קענען פערוויקליכען איהר שרעקעניש, איהר אידעאל פון קינדווייז אן צו שטודירען די קינאמאטאגראפישע קונסט און ווערען א קינאמאטאגראפישע ארטיסטין. זי האט זיך סוף געווען אויף די ריי פון איהרע בעקאנטע, אז אין ארגענטינא וועט זי קענען א סך אויפטון אויף דעם געביט.

זי האט פערלאזט די היים און זיך געלאזט אין וועג, געקומען איז זי פון ארגענטינא אין דער בעגלייטונג פון איהרער א חבר'ע, וואס איז געווען שוין מיינאל אין בוענאס אירעס, וואו זי האט געהאט א שטעלע אין א געשעפט.

די ערשטע טעג פון מיין קומען אהער דערצעהלט דאס מעדעל, האב איך מיך געפיהלט גליקליך און צופרידען. איך האב שעגליך געמאכט שטאצירען מיט מיין חבר'ע אבער די שהנע רייכע בוענאס אירעסער גאסען. מיין הבר'ע האט מיר שטארק אפגעלויגט דאס לאנד און מיר פערזיכערט, אז עס ערוואַרטעט איך דא א גלענצענדע צוקונפט.

מיין הבר'ע איז מיט מיר געווען פלוץ געצאהלטע טעג, זי איז אטאק לוט איהר פערזיכערונג, אויף איהר אמאליגער שטעלע און מיך געלאזט אליין.

דעם זעלבען טאג, זעצט פאר דאס מעדעל איהר דערצעהלונג, וואס מיין חבר'ע האט מיך פערלאזט, איז אין דער וואוינונג, וואו איך האב מיך גע-פונען, געקומען א יונגערמאן. איך בין שטעטער געווארען, אז דאס איז א שאפער. ער האט זיך בעקאנט מיט מיר, און אזוי מיין און אדעל בע-האנדלט, זיך אינטערעסירענדיג מיט מיין לאנד.

הערענדיג. אז מיין שטרעבונג איז צו שטודירען די קינאמאטאגראפישע קונסט האט ער מיר פערשפראכען צו בעקענען מיט איינעם פון די גרעסטע ארטיסטען פון דער פאמיליע זינגונד, וועלכער וועט שוין זארגען פאר מיר. שפעטער האט ער מיר פערגעלעגט, איך זאל מיך ארייننעצען אין זיין אויטאמאביל, וואס וואַרט אין דרויסען און ער וועט מיך אָפּפיהרען אין זינגונד'ס וואוינונג. איך האב אנגענומען זיין פאָרשלאג, ווייל איך האב נישט געצוועפעלט אין דער ריכטיגקייט פון זיינע ווערטער, אבער ער האט מיך פערפיהרט אין א שאנד-הויז.

ווען איך האב מיר געגעבען רעכנונג, אז איך בין ארייننגעפאלען אין שוין גע-ווען שפעט, מיינע שרעהען האבען גאר נישט געהאלפען. אין דעם הויז, וואו הין מען האט מיך פערפיהרט אויף אנ-טשארעגא 426, האט מען מיר פערגע-שטעלט דעם זינגונד'ן, וועלכער ווי עס האט זיך ארויסגעוויזען איז נישט קיין ארטיסט גאר א פרויען-הענדלער.

ער האט מיר געזאגט, אז מיין חיינען וועט נישט העלפען, ווייל איך בין זיינע. ער האט מיך געקוישט, און נאכדעם ווי איך וועל דא ארבייטען א ששיקעל צייט, וועט ער מיך שיקען קען בראזיליען, וואו ער האט זיינע „הייזער".

דעם זעלבען אָוונד, האט מען מיך פער-גוואלדיגט, נאכדעם ווי די דראָהונגען, אז איך זאל נאכקומען מיט גוטען זיינע פאָרשלאג, האבען נישט געהאלפען.

אין דעם „הויז" האב איך מיך גע-פלאגט שרעקליך ביז פאריגען זונטאג, ווען עס האט זיך מיר איינגעגעבען צו אנטלויפען. איך האב מיך געווענדעט צום לישוישען קאנסולאט, וואס געפינט זיך אין דעם זעלבען געגענד, איך האב פאר'ן קאנסול דערצעהלט אלץ, וואס מיר האט פאסירט, און ער האט מיר גע'עצה'ט, אז איך זאל שוין נישט געהן צוריק אין יענעם הויז, און פער-בלייבען אונטער דעם שוץ פון קאנסו-לאט.

יעצט פערענדיגט דאס מעדעל איהר טראגישע דערצעהלונג, בין איך אויף דעם פאָרשלאג פון מיינעם א לאנדסמאן געקומען אין דער רעדאקציע, אויסגע-בען דאס „הויז" און די „בעלי בתים", וועלכע האבען מיך געפונען און גע-טריבען צו א לעבען פון שאנדע, כדי די פאליציי זאל דערשען געוואויר וועג-רען און אנגעפאנען די גאהאריגע שריט.

ווי אזוי דייטשע יודן זענען ניט מבזה קייל נויטבעדערפטיגען.

מיין בעזוך ביי ה' סנאלער איז סארלסבאד.

שוין נישט איינמאל האב איך געשריי-בען וועגען ה' מאריץ קנאלער, פארזי-צענדער פון „עדת ישראל" און אנדערע וואוילטעטיגע אינסטיטוציעס, אין בער-לין. מסני חיבה רופט איהם בערלין „דער גרעסטער שנארער".

ער און זיין פרוי, געווירענע בער-לינער, עלטערע וואוי'ל-האבענדע מענ-שען און הייסע פרומע יודען, קומט מען אין זייער געזעלשאפט, איז דאס הויפט-געשפרעך פון וואוילטעטיגקייט.

זיי לאדענען מיך איין אין „שווייצער הויף" צום קאפע. די לופט איז גוט די מוזיק שפילט צו און מ'בעשטעלט קאפע, אהן מילך און אויך א גלאז פריש וואסער.

מ'דערצעהלט ווי א חסיד'ישער יוד איז ס'ערשטען מאל געקומען קיין אויסלאנד און זיך געהייפען געבען קאוטש, און ווי דער מנהג איז דארט, גיט מען צו דער קאוטש א גלאז קאלט וואסער אויך. דער חסיד'ישער יוד האט נישט געוואוסט, וואס צו טון מיט'ן וואסער גיט אנדערש, האט ער מערשטאנען, ווי נאכ'ן אויס-טרינקען די קאוטש דארף מען אויסוואַ-שען מ'גלאז; וואס האבען אבער די קנאלער'ס געטון מיט'ן וואסער? זיי האבען זיך דערמיט געוואשען די הענד ארויסגענומען אייגען געבענקס פון האגנ-שעשל געמאכט א ברכה און גע-געסען.

און איך האב מיר געטראכט, נישט נאר אויף ערחאלונג, און נישט נאר מעגען נייע מוסטערן און מאשינען דארף מען פאהרען קיין אויסלאנד, נאר אפילו פרומקייט קען מען דארט אין אויסלאנד אויך לערנען.

מיר רעדען פון דער ערויערער מלחמה און איהרע פאלגען, די הער שטעלען זיך קאפיר הערענדיג די דאר-טיגע צרות.

פערבייבען א רייכע רוסישע שילערין פון מיטעל צום לעבען און קראנק גע-ווארען פון צרות, מ'האט זי אויפגענומען אין יודישען קראנקען-הויז. און זי האט נישט לאנג אנגעהאלטען און אויסגע-הויכט איהר איידעלע נשמה. מ'האט זי בעהאנדעלט ווי א נגיד'ישע שאכטער. נאכ'ן אפלעבען האט מען געפונען א בריף צום פאטער, אז ער זאל שפענ-דען 100 טויזענד רובעל פאר'ן קראנ-קען-הויז און אויסגעשפראכען איהר צופרידענהייט און דאנקבארקייט צו דער פערוואלטונג און פערסאנאל. די געמיינ-דע האט זיך געפרייט מיט דער שפענ-דע נור ביז וואנען ער איז געקומען קיין בערלין איז ער אלץ פערוויימט געווארען און אלץ בעדאוערט שטיצע. מ'האט איהם נאטירליך געשטיצט בכבוד גדול וויל מחשבת כמעשה, ווי ער וועלט די שענדע אויפנעצאהלט.

א צווייטער פאל, א בערלינער רייכער יוד האט איהם בשעתו געגעבען א גרע-סערע טומע אויף בוין א נייעם „מושב זקנים". מיר האבען געזאמעלט און גע-זאמעלט און צום בוין, דערצעהלט ער, זענען מיר נישט געקומען, אזוי לאנג ווי מיר האבען נישט קיין בער געלד צוליען מיר נישט. בנתים איז דער אוי-דעלער שענדער ארים געווארען, נישט נאר זיינע גרויסע הייזער האט ער פער-קויפט, נאר אפילו זיין דירה און מעבעל אויך, און מערלאנגע זיין שענדע צוריק, זאגענדיג: וואלט איהר מיין געלד פער-בויט החרשתי, קויפט מיר מען נאך געלד זאמלען, זאמעלט מיי עשירים.

און מ'האט איהם די נדבה צוריקגע-געבען, ווייל מ'דארף איהם נישט מביש זיין, ווייל ער האט מיט ליבע בעשענ-דעט. צום סוף האט ער אונזער טיטעל געלויבט, וואס מיט די לייזיגע הענד שענדע מ'זיך בויען און ווי מ'אליס אין עטע געלד בויט מען ווייטער סוף כל סוף וועט דער בוין מערשיג ווערען.

כ'מוז מודה זיין, אז איך האב בייי איהם בייי דער אונטערהאלטונג פיל גע-לערנט, זיי ציילען די נישלחדעגדע צו בעהאנדלען הערליך און אין בזיונות און נישט איינעם פון אונזערע כלל טוער, און אנגעשטעלט דארפען זיך דאס לערנען אומצוגעהן מיט די גוט-לייזענדע מיט רחמנות, און זיי אויסהע-רען און זיי ענטפערן מיט דרך-ארץ און אכטונג.

ב. א. גליסמאן.

(פארזעצונג קומט)

לאדזער כראניק.

ערשארפער שטייער-עקזעקוציעס.

מיט א ציר־קולאר פון דער פינאנץ־מאכט זענען די פינאנץ־מאכטען צוגעגרעטען צו שטרענגע עקזעקוציעס פון די פערלעגענע שטייערען.

די סאנאנציע אין האנדעל און דעם געהלען פון מזומנים פון איין זיט אין די שטרענגע עקזעקוציעס פון דער צווייטער זייט ברענגען דאס סודר־שום אין א שווערען פערלעגענהייט.

נייע שאסע־עו אין דער לאדזער וואיעוואידזשווא.

(:) די זעלבסט־פערוואלטונג פון דער לאדזער וואיעוואידזשווא האבען מיט דער הילף פון דער מלוכה הי יאהר אויסגעבויט 29 אין א האלב קילאמעטער שאסע אין רעפערירט העכער 200 קילאמעטער לאנג. אזוי ווייט ווערט איצט פערענדיגט דער שאסע, פיעטרקאב, אשימאקאב — הייעלון, וויעלון—באלעסלאוויץ — און שאדיק – ראדאשיץ—דומארב.

איבערגעפאהרען פון א וואגען.

נעכטען איז איבערגעפאהרען געווארען פון א וואגען, געפיהרט דורך הערש יאקובאוויטש א געוויסע סט. זיגמונטאוויץ. מאגאסאוויע האט זי אין זעהר א אנגעשוואכטען צושטאנד אנגעפיהרט א אמט. דער אונפארזיכטיגער פורמען איז נוגעצויגען געווארען צו פעראנטוואר־טקייט.

שאצונגס־קאמיסיעס הויבען אז זייער טעטיגקייט אין סעפטעמבער.

וואס דארפען ווייסען די צאהלער פון הכנסה־שטייער פאר 1926—7?

(ג) פון סאכפעטגעט סוטעלען ווערען מיר אינפארמירט, אז אנהויב סעפטעמבער ד. ח. באלד נאך די זומער־פעריען, וועלען אנהויבען ווייטער טעטיגקייט די שאצונגס־קאמיסיעס פון אומזיץ אין דס הכנסה־שטייער. פון אמט האבען סט די געוועהלכע פארשטעהער פון שטאט־ראט, סט די נאמגירטע פון דער פינאנץ־קאמער, אלס מיטגלידער פון די דער־מאוטע שאצונגס־קאמיסיעס נאך נישט דערהאלטען קיין אינלארונגען צו א ווי־צונג. די לעצטע האבען סך־הכל בעקומען נאר מיטטיילונגען, אז זיי זענען געוועלט אדער נאמגירט געווארען אלס מיטגלידער פון די קאמיסיעס. די לעגען, אז עס זאלען פלוטרשט שיין די טעג פארט מען זויצען פון די שאצונגס־קאמיסיעס שטעלען זיך ארום פאר פאלש מחמת א מיל נאשטעלנטעס פון די פינאנץ־אמטען געפונען זיך נאך אנצט אויף אורלויב.

אין שייכות מיט די פארבעריטונגען צו דער ארבעט פון די שאצונגס־קאמיסיעס ווערען איצט דורך די פינאנץ־אמטען אין לארז פינאנדערגעשיקט צו די שטייער־צאהלער „קוועסטיאנאריישען", אין וועלכע די שטייער־צאהלער מיזען געבען געהערינע אויפקלערונגען פארוואס

אין ערשטע דעקלאראציעס (זעזגאנישס) פארן הכנסה־שטייער פון 1926־טען יאהר אין דורך זיי אנגעגעבען אין קליינע סכומים.

דאס פינאנדערשיקען די דאזיגע „קוועסטיאנאריישען" (אנקעטע־בלאנקעס) שטעהט אין צוזאמענהאנג דער־מיט, וואס איצט, א חודש פארן צומרע־טען שאצען דעם הכנסה־שטייער פאר 1927 טאקען אנדערך די פינאנץ־אמטען דיא אנגעגעבענע דעקלאראציעס פארן הכ־נכה־שטייער.

אויף די דאזיגע אנקעטע־בלאנקעס מי־זען די שטייער־צאהלער ענטפערן מונ־ליך אויך שריפטליך אין די געהערינע פינאנץ־אמטען אין מער פון 14 טעג נאכדין דערהאלטען. עס איז דערביי גע־וואגשען ביצולעגען צום אויסגעפולטען „קוועסטיאנאריוש" א בעשטיטיגונג פון הויז־ווירט ארבעט זשאנדרצע וועגען דער גרויס פון דער פאמיליע פון שטייער־צאהלער; פון יערען משפחה־מיטגליד, וואס ווערט אויסגעהאלטען דורכ־לין שטייער־צאהלער ווערט אראפגעשריבען 2 פונקטען פון בעשטימטען שטייער־סכום. דערביי ווערען אלס אזעלכע אנערקענט נאר קינדער ביז 18 יאהר. עס איז אויך נלטיך דערביי אויפצוזיצען, אז דער אמ־זאץ פאר 1926, אויף וועלכען די שאצונגס־קאמיסיעס פארן הכנסה־שטייער וועלען זיך שטוצען, איז שטארק אנבער־געשריבען געווארען און קאן נישט רעכען אלס יסוד אויף אויסאמעסען דעם הכנסה־שטייער.

עס איז פראי אנצוזעהן בי דער גע־לעגענהייט, אז די פינאנץ־אמטען האב־מען בעקומען א פערארדנונג שטארק זיך צו רעכען מיט דעם דאזיגען מין אר־קלערונגען פון די שטייער־צאהלער.

לאדזער טעקסטיל-אינדוסטריע פערזארגט זיך שוין מיט קויהלען אויפ'ן ווינטער.

(ע) צוליב דעם, וואס אין דער פרעפסט איז די פאהן־פאבריקאציע אין דינסט דיסטעלליך פארן אויבערפיהרען די ערד־פרוכטען, האט דער באהן־מינינסטער זיך געווענדעט צו די לאדזער טעקסטיל־פערבאנדען מיט דער אויפפארדערונג, זיי זאלען זיך בעצייטעגס פערזארגען מיט קויהלען, כדי עס זאל נישט ווידער אמאל פאסירען, ווי פאר א יאהרען בעת די טעקסטיל־אינדוסטריע האט גערהאמט זיך אינגאנצען אפצושטעלען צוליב מאנ־געל אין קויהלען.

א רייה פירמעס האבען שוין אונטערגע־נומען שריט זיך צו בעזארגען מיט קויה־לען, אויף וואס דאס באהן־מינינסטעריום האט צוגעשטעלט די נויטיגע צאהל וואג־גאנען.

לאדזער סוחרים נעמען זיך אב דעם שארען אין דער באנקראטירטער ווילנער פירמע „בריידער פינסקי".

(ע) גשלטען האט זיך אומגעקעהרט פון ווילנא די ספעציעלע דעלעגאציע, וואס דער סוחרים־פעראיין האט געשיקט אין נאמען פון די לאדזער קרעדיטאר־אינצוסאמען די חובות פון דער באנקרא־טירטער פירמע „בריידער פינסקי".

נאך לאנגע בעמיהונגען האבען זיי פון דער פירמע ארויסגעקריגען סחורות אין ווערט פון 25 טויזענד זל. די קאמיסיע מעקסטיל־אינדוסטריע האט גערהאלטען זיך אינגאנצען אפצושטעלען צוליב מאנ־געל אין קויהלען.

א ריזה פירמעס האבען שוין אונטערגע־נומען שריט זיך צו בעזארגען מיט קויה־לען, אויף וואס דאס באהן־מינינסטעריום האט צוגעשטעלט די נויטיגע צאהל וואג־גאנען.

לאדזער טעקסטיל-אינדוסטריע פערזארגט זיך שוין מיט קויהלען אויפ'ן ווינטער

(ג) די פערוואלטונג פון דער מינדער־סאנאטאריע „ראזאלינא" האט בעשלא־סען צו פערבייטערן איהר טעטיגקייט. צו דעם צוועק איז זי צוגעטרעטען פער־נרעסערן דעם פון דער סאנאטאריע אזוי, אז זי זאל קאנען ארינגעמען נאך א דריי צעהנדליג ארומע יתומים, וואס גליטיגען זיך אין פרישע ליפט און זאנ־פליער מערינזנישער אויפזיכט. דער אוטבוי פון „ראזאלינא" קומט, אלזא, מיט אנצט די סחורות פון דער פאבריק אין ווילנא אנגעקעהרט, וואס שריב מזמיגע געלדער, אז אזין דרומעל פון די חובות שוין גערעכט געווארען דורך ווערקסלען, צוזאמען דרומעל פון די חובות אויסגעהלט ווע־רען מיט ווערקסלען דעם 13 אויגוסט אין דעם 13 סעפטעמבער. סך הכל קומט די לאדזער סוחרים בי דער באנקראטור־מער פירמע 140 טויזענד זל.

דער בוי פון גייעם פאוויליאן אין דער קינדער-סאנאטאריע „ראזאלינא".

(ג) די פערוואלטונג פון דער קינדער־סאנאטאריע „ראזאלינא" האט בעשלא־סען צו פערבייטערן איהר טעטיגקייט. צו דעם צוועק איז זי צוגעטרעטען פער־נרעסערן דעם פון דער סאנאטאריע אזוי, אז זי זאל קאנען ארינגעמען נאך א דריי צעהנדליג ארומע יתומים, וואס גליטיגען זיך אין פרישע ליפט און זאנ־פליער מערינזנישער אויפזיכט. דער אוטבוי פון „ראזאלינא" קומט, אלזא, שוין פאר. ווי עס פערלאנגט ה' צבי לומ־מין, איינער פון די פערוואלטונגס־מיט־גלידער פון „ראזאלינא", וועט די בוי־ארבעט פערטיג ווערען נאך הענטיגען חודש אזוי, אז סוף אויגוסט, שוועגמיטל אנהויב סעפטעמבער, וועט פארק מען די פייערליכע ערעפנונג פון נייעם פרעל־מינען פאוויליאן פון דער קינדער־סאנא־טאריע.

לאדזער סוחרים נעמען זיך אב דעם שארען אין דער באנקראטירטער ווילנער פירמע „בריידער פינסקי".

(ע) גשלטען האט זיך אומגעקעהרט פון ווילנא די ספעציעלע דעלעגאציע, וואס דער סוחרים־פעראיין האט געשיקט אין נאמען פון די לאדזער קרעדיטאר־אינצוסאמען די חובות פון דער באנקרא־טירטער פירמע „בריידער פינסקי".

נאך לאנגע בעמיהונגען האבען זיי פון דער פירמע ארויסגעקריגען סחורות אין ווערט פון 25 טויזענד זל. די קאמיסיע

דער בוי פון גייעם פאוויליאן אין דער קינדער-סאנאטאריע „ראזאלינא".

(ג) די פערוואלטונג פון דער קינדער־סאנאטאריע „ראזאלינא" האט בעשלא־סען צו פערבייטערן איהר טעטיגקייט. צו דעם צוועק איז זי צוגעטרעטען פער־נרעסערן דעם פון דער סאנאטאריע אזוי, אז זי זאל קאנען ארינגעמען נאך א דריי צעהנדליג ארומע יתומים, וואס גליטיגען זיך אין פרישע ליפט און זאנ־פליער מערינזנישער אויפזיכט. דער אוטבוי פון „ראזאלינא" קומט, אלזא,

גריכישע בעשטעלונגען אין לאדז.

(§) דורך דער פערמיטלונג פון פוילישע פאנטאלאס אין גאלאה האט די סאלאניקער פירמע יואן עס פיעכא וואמוויקא זיך געווענדעט צו די לאדזער מעקסטיל־פערבאנדען מיט א פרעגע צו פערשלאג צו פערלאנגען אויפהערן אויפ־מונגען, וויי זעפיר, פאנאמא א.א. ווי אויך וואל פאר פרוקאס אויסארבייט נ־גען אין דיוואנען.

ווי מיר דערוויסען זיך, האט א גאנ־צע רייה לאדזער גרויסע פירמעס צוגע־שיקט דער דערמאנטער פירמע אפער־מעס וועגען צושטעלען די דערמאנטע סחורות.

רעדאקטאר פון „וואלנא מישל, וואלנע זשארטי" בעקומט איז גאס א בלוט-שטורץ אוז שטארבט

(§) געלטען 8 וואכען, בעת דער רע־דאקטאר פון דיגען פוילישען הוקאריס־טישען וואכנבלאט „וואלנא מישל, וואל־נע זשארטי", ה' שרטאר קאקאוושעק, איז אחיזמעגגען פון לעגטשעקיס טלעטשארניע אויף דאס גארדשעיע און אלע קאשטשושקי, איז איהם פל צלונג נישט גוט געווארען. ער האט זיך צוגע־זעצט אויף א טרעפעל פון א הויז און דאן ווייטער נעגומען לאנגזאם געהן.

פלוצלונג האט ער אבער בעקומען א בלוט־שטורץ. ער האט זיך ווייטער אמאל אויפגעזעצט אויף א טרעפעל און א טרי־

ברויט אדער טויט.

נישט געפינען קיין פאסטען און זיך געווארפען אונטער'ן צוג.

(:) נישט ווייט פון דארף וישאבוניע, ראדאגאשטשער גמינע, האט געלעגען זיך שווארצען אאסער די רעדער פון א בארען מאנ, וואס איז געגאנגען קיין לאדז, אז־ווי אויבעקאנטער יונגער מענש פון בערך א אהר 20 און איז געהרג'עט געווארען אויפ'ן ארט. דער אומגלוקלעכער זעלבסט־מערדער האט בי זיך נישט געהאט קיין דאקומענטען, אויסער א ברוויעל צו נישט געווען.

דער פלה, מיט פאלגענדען אנגהאלט: „ביטערע! ענטשלדיג מיר, וואס אזך פעגעה זעלבסטמארד. איך קאן זיך שוין לענגער נישט מאטערן. איך האב פער־לוירען די האפנונג צו געפונען א פאס־טען. פערצווייפעל נישט: עס איז נישט בראי!..."

קיין אדרעס און אויפ'ן ברוויעל נישט געווען.

סעסהעס־ראטארן וועלען זיין טעטיג נאר ביי די פינאנץ-קאסעס.

(§) ווי מיר דערוויסען זיך, וועט לויט א פערארדנונג פון פינאנץ־מינינסטער בקרוב פארקומען א פולשטענדיגע רע־ארגאניזאציע אין דער פינאנץ־אמטער.

לויט דער דאזיגער פערארדנונג זאל די פינאנץ־אמטער זיך מיטלען אויף 5 אפטיילונגען.

די נעטע פערארדנונג ווערט אויך פאר א'ענדערונג אינ'ם אופן פון סעסהעס־מעס־טען.

ציקליסטען-געיעג פון „מכבי".

זונטאג, דעם 31. ד. י. 9 פריה קומט ווי אויף דעם שאפעע קזשיוויע הינטער גערוש א גאנצע רייה לויפען ארגאני־זירט דורך „מכבי".

די לויפען, אין וועלכע עס נעהמען נטייל אלע לאדזער קלובען קומען ווי לויט פאלגענדעם סדר:

1) ערעפנונגס־לויף 30 קלם. 2) שו־ריסטען־לויף 10 קלם. צולעסטיג אויך אזר די, וועלכע געהערען נישט צו קיין קלובען. 3) יונגיארען־לויף 15 קלם. אזר די, וועלכע האבען נאך נישט קיין אויס־צוכנונגען, אויך אזר די, וועלכע גע־הערען נישט צו קיין קלובען. 4) צווישען־קלוב־לויף 15 קלם.

דער סטארט איז אין קזשיוויע הינ־טער גערוש, אינגשרייב־בלד 2 זל. פון יעדען לויף. פריזען־פערטיילונג אויפ'ן ארט. ערצעליכע תיקי ערטיילט „ליגת הצדק". בופעט אויפ'ן ארט. אזר די ערסטע־בארשטעהער געהען אם אויסגס פון לעקאל פון קלוב, פאליודניאווא 11, זונטאג 7,30 פריה.

א יודענע, וואס „רעדט אפ" א שידוך.

דער בעליידיגטער חתן, נעמט זיך אן פאר זיין כלה און דער ענין וועט אנשפארען אין געריכט

(ג) אין באלוט געהט א ה' פ., א הויז מירט פון זגערזשער נאס, פאר זעהר א אר־בעגטליכען טאן. א מאכער האט ער אבער א נישט־פערנינגערן.

ווייל פונקט נאס, אז אין דעמזעלבען הויז, וואו עס וואוינט דעם ווירט'ס טאכ־טער, זאל וואוינען א חכרד'ישע טאכטער, וואס האט א טאכטערל חיה, וועלכע מ'דארף פערקנס'ן. נאך פארצע פרומזעלנישען האט מען פאר דער חסי־דישער טאכטער געפונען א חתן. ענ־ליך קומען פאר די תנאים אין מען מאכט שוין פארבערייטונגען צו דער חתונה.

דערווייל זיך אבער די נישט־פערצ־ערן וועגען דער נאהענטער חתונה און זי קאן מסך נישט אנרירען, זי סוי אפיס שליץ מאכען.

אין זי אויך אם חתנ'ס שוועסטער און פאר איהר אויסגערעכט אויף דער כלה, וואס אין דער קאנט שטעהט... פערשטעהט זיך, אז דער יונגערמאן האט זיך דערפון דערוויסט. ער איז ארינגע־קומען און א מארגער פערלעגענהייט. ער האט זיך אבער צום סוף ענטשלאסען מסיים פסק צו זיין די יורינע, די מאמ־לערין.

פערגאנגענעם זונטאג, 12 בימאלט אין דער חתן צוזאמען מיט א פאר פערשוין אויעק צו דער רבילות'נוצע מיט קולות אין געשריען: „איך ווייס אלע, זי איז מיין כלה, מיין אלע שוויגען זיי די מתים" — האט דער חתן נעטומעלט און זיינע מיטהעלפער האבען זיך פער־מאמען „מסלק צו זיין" דער יורינע

א יודענע, וואס „רעדט אפ" א שידוך.

דער בעליידיגטער חתן, נעמט זיך אן פאר זיין כלה און דער ענין וועט אנשפארען אין געריכט

(ג) אין באלוט געהט א ה' פ., א הויז מירט פון זגערזשער נאס, פאר זעהר א אר־בעגטליכען טאן. א מאכער האט ער אבער א נישט־פערנינגערן.

ווייל פונקט נאס, אז אין דעמזעלבען הויז, וואו עס וואוינט דעם ווירט'ס טאכ־טער, זאל וואוינען א חכרד'ישע טאכטע, וואס האט א טאכטערל חיה, וועלכע מ'דארף פערקנס'ן. נאך פארצע פרומזעלנישען האט מען פאר דער חסי־דישער טאכטער געפונען א חתן. ענ־ליך קומען פאר די תנאים אין מען מאכט שוין פארבערייטונגען צו דער חתונה.

דערווייל זיך אבער די נישט־פערצ־ערן וועגען דער נאהענטער חתונה און זי קאן מסך נישט אנרירען, זי סוי אפיס שליץ מאכען.

ברויט אדער טויט.

נישט געפינען קיין פאסטען און זיך געווארפען אונטער'ן צוג.

(:) נישט ווייט פון דארף וישאבוניע, ראדאגאשטשער גמינע, האט געלעגען זיך שווארצען אאסער די רעדער פון א בארען מאנ, וואס איז געגאנגען קיין לאדז, אז־ווי אויבעקאנטער יונגער מענש פון בערך א אהר 20 און איז געהרג'עט געווארען אויפ'ן ארט. דער אומגלוקלעכער זעלבסט־מערדער האט בי זיך נישט געהאט קיין דאקומענטען, אויסער א ברוויעל צו נישט געווען.

סעסהעס־ראטארן וועלען זיין טעטיג נאר ביי די פינאנץ-קאסעס.

(§) ווי מיר דערוויסען זיך, וועט לויט א פערארדנונג פון פינאנץ־מינינסטער בקרוב פארקומען א פולשטענדיגע רע־ארגאניזאציע אין דער פינאנץ־אמטער.

לויט דער דאזיגער פערארדנונג זאל די פינאנץ־אמטער זיך מיטלען אויף 5 אפטיילונגען.

די נעטע פערארדנונג ווערט אויך פאר א'ענדערונג אינ'ם אופן פון סעסהעס־מעס־טען.

ציקליסטען-געיעג פון „מכבי".

זונטאג, דעם 31. ד. י. 9 פריה קומט ווי אויף דעם שאפעע קזשיוויע הינטער גערוש א גאנצע רייה לויפען ארגאני־זירט דורך „מכבי".

די לויפען, אין וועלכע עס נעהמען נטייל אלע לאדזער קלובען קומען ווי לויט פאלגענדעם סדר:

1) ערעפנונגס־לויף 30 קלם. 2) שו־ריסטען־לויף 10 קלם. צולעסטיג אויך אזר די, וועלכע געהערען נישט צו קיין קלובען. 3) יונגיארען־לויף 15 קלם. אזר די, וועלכע האבען נאך נישט קיין אויס־

רעדאקטאר פון „וואלנא מישל, וואלנע זשארטי" בעקומט איז גאס א בלוט-שטורץ אוז שטארבט

(§) געלטען 8 וואכען, בעת דער רע־דאקטאר פון דיגען פוילישען הוקאריס־טישען וואכנבלאט „וואלנא מישל, וואל־נע זשארטי", ה' שרטאר קאקאוושעק, איז אחיזמעגגען פון לעגטשעקיס טלעטשארניע אויף דאס גארדשעיע און אלע קאשטשושקי, איז איהם פל צלונג נישט גוט געווארען. ער האט זיך צוגע־זעצט אויף א טרעפעל פון א הויז און דאן ווייטער נעגומען לאנגזאם געהן.

פלוצלונג האט ער אבער בעקומען א בלוט־שטורץ. ער האט זיך ווייטער אמאל אויפגעזעצט אויף א טרעפעל און א טרי־

סכסוך אין האפריכטער'ס פאבריק ווערט ליקווידירט.

(פ) אין דאפריכטער'ס פאבריק האט ווי בעקאנט אויסגעבראכען א סכסוך צו־ליב די נידריגע לוינען אין דער שפונערע. אויף א פאנפערענץ מיט די פארשטע־הער פון לאדזקישען פערבאנד האט דער דורכשטאר פערשפראכען אויסצוגלייכען די לוינען פון דער שפונערע מיט די לוינען פון אנדערע אפטיילונגען און צו אנערקענען די דעלעגאטען, געוועהלטע דורך די ארבייטער.

א טאמאשאווער יודיש מעדעל דער'הרג'ט געוואר'ע אין לאדז אויפ א אויטאמאביל.

(ג) עהערנעלטען זונטאג פארנאכט, האט אין דער געגענד פון אלטשטאט — נאוואמיעסקא פאזירט אנ'אונגליקס־פאל וואס האט געקאסט דאס לעבען פון א יונגען מענש.

ארום 5 נאכמיטאג איז פון זגערזשער נאס צו דער נאוואמיעסקא אנגעפאהרען מיט גרויס אומעט אנ'אויטאמאביל מיט 4 פאסאזשירען. דערנעענטערהיי זיר צו ריג פארזעטשנא און נאוואמ־מיעסקא נאסען איז דער אויטאמאביל געלאפען אזוי ראש, אז עס איז נישט געווען קיין מעגליכקייט איהם אנצו־האלטען אויף דעם ארט, מחמת די נאס געהט טאל־אב. אין דעמזעלבען מאמענט איז ארויסגעגאנגען פון פארזשטשנא דאס 21־יעהריגע פרייליין לאה באנדלאווסקא פון מאמאס שאו. זי האט נישט בעמערקט דעם אוי־טאמאביל, וועלכער האט פארהערגרינג זי פאל פון בוינען, נעהאלטען אין מוי־מוטערן. לאה באנדלאווסקא איז ארונ־טערגעפאלען אונטער די דעדער פון אוי־טאו, וואס האבען צוטאלטשעט איהר נאכען קערפער. די דרלבעהער האבען פערהאלטען דעם אויטאמאביל, וועלכער מרצעט דעם נומער 205.

כ'שטעלט זיך ארום, אז דער אויטאו מיט די פאסאזשירען זענען געקומען פון וואר־שא.

די פארבייגעהער האבען תיכף אלאר־מירט וועגען דעם פאל די פאגאמאביע. אין א הילפלאזען צושטאנד אין דער קרבן פון צווילדעוועטען אויטא אפגעלויחרט געווארען אין שפיטאל. מיט 2 שעה שפע־טער איז זי הארט געשטארבען אין שה־ערץ יסורים.

געגען שאפער איז אין 5. פאליצי־פא־מוסאריאט אנגעפאנגען געווארען א פראטאקאל.

א טאמאשאווער יודיש מעדעל דער'הרג'ט געוואר'ע אין לאדז אויפ א אויטאמאביל.

(ג) עהערנעלטען זונטאג פארנאכט, האט אין דער געגענד פון אלטשטאט — נאוואמיעסקא פאזירט אנ'אונגליקס־פאל וואס האט געקאסט דאס לעבען פון א יונגען מענש.

ארום 5 נאכמיטאג איז פון זגערזשער נאס צו דער נאוואמיעסקא אנגעפאהרען

ברויט אדער טויט.

נישט געפינען קיין פאסטען און זיך געווארפען אונטער'ן צוג.

(:) נישט ווייט פון דארף וישאבוניע, ראדאגאשטשער גמינע, האט געלעגען זיך שווארצען אאסער די רעדער פון א בארען מאנ, וואס איז געגאנגען קיין לאדז, אז־ווי אויבעקאנטער יונגער מענש פון בערך א אהר 20 און איז געהרג'עט געווארען אויפ'ן ארט. דער אומגלוקלעכער זעלבסט־מערדער האט בי זיך נישט געהאט קיין דאקומענטען, אויסער א ברוויעל צו

א יודענע, וואס „רעדט אפ" א שידוך.

דער בעליידיגטער חתן, נעמט זיך אן פאר זיין כלה און דער ענין וועט אנשפארען אין געריכט

(ג) אין באלוט געהט א ה' פ., א הויז מירט פון זגערזשער נאס, פאר זעהר א אר־בעגטליכען טאן. א מאכער האט ער אבער א נישט־פערנינגערן.

ווייל פונקט נאס, אז אין דעמזעלבען הויז, וואו עס וואוינט דעם ווירט'ס טאכ־

א יודענע, וואס „רעדט אפ" א שידוך.

דער בעליידיגטער חתן, נעמט זיך אן פאר זיין כלה און דער ענין וועט אנשפארען אין געריכט

(ג) אין באלוט געהט א ה' פ., א הויז מירט פון זגערזשער נאס, פאר זעהר א אר־בעגטליכען טאן. א מאכער האט ער אבער א נישט־פערנינגערן.

ווייל פונקט נאס, אז אין דעמזעלבען הויז, וואו עס וואוינט דעם ווירט'ס טאכ־

שטאט-ראט-וואהלען אין בעלכאטאוו

די וואהלען צום שטאט-ראט אין בעלכאטאוו אויפ'ן 4. סעפטעמבער. די דמוקראטישע, פוילישע און יידישע ארבייטער שטימען לשם צרוים פעזוגדערע פאבריקאנטען-לוקס-טעם. גרויסע הכנות צו די וואהלען ווערען אויך געמאכט מצד די בורגערליכע עלעמענטען, דעם נאצ. יור. בלאק א.א.

פערבעסערטער מצב איז דער טעקסטיל-אינדוסטריע.

(:) לוים די אונגארמאציעס, וואס מיר האבען בעקומען פון דער וואר־וואדזשווא, האט זיך דער מצב אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע אין די לעצטע וואכען בערייטערט פערבעסערט. אין דער צייט פון 4. ביז'ן 10. יולי האט די צאהל ארבייטער בי טעקסטיל בעטראגען 117.519. א געוויסע פערגרעסערונג האבען ארייסגערופען די אורלויבען. ביז 10 מויזער ארבייטער האבען געגעבען אורלויב. דאך האבען פמעט אלע פאבריקען געארבייט 6 טעג אין וואך.

אויסגעבראכען א שטרייק פון דיגאניע-לוין-וועבער.

(:) געלטען אין פארגעקומען א גרויסע פערזאמלונג פון וויגאניע-לוין-וועבער. עס איז בעשטימט געווארען צו פארלאנגען 20 פראצענט הוספה און פינף־טעג אויס צאהלונג יערעך וואך האט נאנצע פער־דינגט.

אויף חינט איז בעשטימט געווארען א צווייטע פערזאמלונג פון די שטרייקע־דע.

—0—

איבערגעפאהרען פון א אויטאו.

(§) געלטען אין אנ'אוטא אויבערגע־פאהרען אויף לאגעווניצקא נאס די 25־יעהריגע סס. ראזענסקא. פאגגטאטיש האט זי אין א האפגינגסלאזען צושטאנד אבגעפונדען אין שפיטאל. דער שאפער איז ארעסטירט געווארען.

א יודישער זעלנער פער'משפט צו א יאהר תפיסה.

(ב) געלטען האט דאס מילימער־גע־ריכט בעטראכט דעם פראצעס געגען זעלנער שמחה אלטמאן, וואס האט גע־דינט א יאהר צייט אין מילימער און דע־רויף בעקומען אורלויב אויף עטליכע חדשים, נאכ'ן צוריקקומען פון אורלויב, האט ער אויפ'ן בעפעל פון קאפראל נראוויטשוטסקי זיך אפגעשיידען די האר, געזעגנטפערט, אז ער איז שוין נישט קיין רעקרוט און נישט געוואלט פאלגען.

דער קאפראל האט אויהם דאן בע־שטראפט מיט אנ'אויפגעארטיגער קאַ־זאַרמע־שטראף: ער האט, געטליך, גע־הייסען אנגעלען אלטמאנס ריקזאק מיט צוגעל און געדייסען אויהם לויפען אי־בער'ן קאזאַרמע־הויף מיט דער משא אויף די פלייצעס. אלטמאן האט ווידער זיך אפגעזאגט צו פאלגען.

דער פערטיידיגער פרוי. לאנדוי האט אנגעוויזען, אז דער קאפראל, נאכ'ן ער־שטען מאל נישט פאלגען, האט פראוואָ־צירט אלטמאנען, וואס איז שוין געווען זעהר געדרוען, מיט אזא אונגערעלמער שטראף. דער פראקוראר דאגעגען האט פערלאנגט פאר'ן אנגעקלאגטען א שטרע־גע שטראף.

דאס גריכט האט אנגעווענדעט מיל־דערנדע אומשטענדען און דעם יידישען זעלנער פער'משפט צו א יאהר תפיסה, ארייגרעלענדיג דאס אפווייצען ביז'ן פראַ־צעס.

נייער פאדר־פלאן

פון 15 מאי 1927 ביז'ן סעפטעמבער.

לאדז—פאבריקס-וואקזאל.

געהען אב קיין:		קומען אן פון:	
וואַרשע (בינאכט)	1.40	קאַלישקי (בינאכט)	1.55
וואַרשע (שנעל-צוג)	7,50	וואַרשע	4.40
קאַלישקי (זונטאג און חגא-טעג)	9.05	קאַלישקי	7.21
טערנאָבזשעג (דורך גאלקובעק—טלעשוויני)	9.30	קאַלישקי	8.15
קאַלישקי (פון 1 יוני—1 סעפט.)	10.35	ששענסטאכאָוו	9.35
קאַלישקי	11.50	וואַרשע	10.40
וואַרשע	14.25	קאַלישקי (פון 1 יוני—15 סעפט.)	12.35
וואַרשע	15.20	סקערזישיסקע	18.25
ששענסטאכאָוו	16.25	וואַרשע	14.40
קאַלישקי	18.05	וואַרשע	16.33
וואַרשע (שנעל-צוג)	18.55	טערנאָבזשעג	19.55
סקאזשיסקא	19.10	קאַלישקי	20.25
וואַרשע	20.10	קאַלישקי	22.15
קאַלישקי	23.45	וואַרשע (שנעל-צוג)	22.45
		קאַלישקי (זונטאג און חגא-טעג)	23.20

לאדז—כאלישער וואקזאל.

געהען אב קיין:		קומען אן פון:	
אָסטראָוו (בינאכט)	2.01	וואַרשע (בינאכט)	1.46
וואַרשע	8.14	אָסטראָוו „	2.59
וואַרשע (שנעל-צוג)	6.41	פאריז—בערלין (שנעל-צוג)	6.33
וואַרשע	7.14	קראַקע	6.18
פוזען	8.00	פוזען	6.59
קאַלישקי	8.10	לאָוויטש	7.43
קושנע	9.03	קושנע	8.43
פוזען	12.57	אָסטראָוו	8.53
בערלין—פאריז (לוקסוס)	13.04	וואַרשע	10.39
וואַרשע	13.15	לעמבערג	10.40
וואַרשע	13,47	וואַרשע (לוקסוס, מאָנטאָג, מיט־וואָך, פרייטאָג)	11.58
קושנע	14,10	וואַרשע	12.44
לעמבערג (דורך סקערזישיסקע)	15.25	פוזען	13.32
שעראדז (שבת, זונטאג, חגא-טעג)	16.40	קושנע	13,45
וואַרשע (לוקסוס, מאָנטאָג, מיט־וואָך, פרייטאָג)	11.58	קאַלישקי	18.05
אָסטראָוו	18.35	פוזען	18.40
לאָוויטש	19.38	פאריז—בערלין (לוקסוס)	19.05
קושנע—דאַנציג	20.15	קושנע	10.18
קראַקע (דורך ראַקיטשין)	20.35	וואַרשע	11.48
פוזען	21,58	קושנע	12.05
בערלין—פאריז (שנעל-צוג)	22.14	שעראדז (שבת, זונטאג, חגא-טעג)	12.10
קושנע	23.58	וואַרשע (שנעל צוג)	13.06

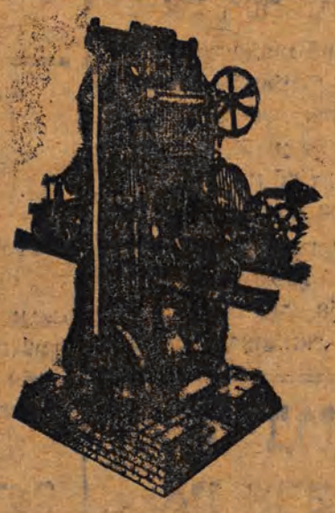

Zjednoczone Fabryki Maszyn
„UNIA"
dawn. C. Blumwe i Syn, Sp. Akc.
BYDGOSZCZ-WILCZAK
(די עלטסטע אין פוילען ספעציאל-מעשינען-פאבריק)
ליפערט אלס ספעציאליטעט:
קאמפלעטע איינריכטונגען פאר האלץ - בעארבייטונג.
מיט אנפראגען זיך צו ווענדען צום פערטרעטער:
Inżynier G. Praszkier,
Łódź, Zawadzka 16a
Tel. 27-52.

פאדערט איבעראל
נאר פאטענטירטע
פעלד־בעטען
מערזאכען מיט דער פאבריקס־מארקע
Palma-Patent
פאר חעלכע מיר גארענטירען.
אויך שעטס אויף לאגער אין א גרויסען אויסמאהל: ניקעל־בעטען, קינדער־בעטען, אמעריקאנסעס, קינדער־וועגעלעך, חויכע פינ־דער־בענקלעך, שאטאולע און נעבעטע מאטראצען.
גיל־גסטע פרייזען!
רעזיעלסטע בעהאנדלונג
לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 31-85.

לעטשניצע
62 פיעטריקאווער 62
טעלעפאן 31-53.

ד"ר ס. גוטענטאג
„ ל. פאמיליער
ד"ר ב. ראבינזאהן
„ מ. וואלפסאן
„ א. טענענבוים
ד"ר א. פאקשאנסקי
„ י. שרייבער
ד"ר ד. אלטערמאן
„ מ. פעלדמאן
„ ח. זעלדאוויטש-קלאשטקא
„ גוסטאוא זאנד-טענענבוים
ד"ר מ. מאשלאנקא
ד"ר פ. ברוין
„ י. סאלאוויטשיק
ד"ר י. סטופאי
„ ס. האלענדערסקא
ד"ר מ. פלאטשמא
„ באל. קאן
ד"ר לערנער
צאהן-ארצט: ס. שעוועס
„ מ. רעזניקאוא
„ ב. טשודנאווסקא
„ נ. קאצענבאגען

וכי תמכור ממכור לעמיתך
או כנה מיד עמיתך,
אל תונו איש את אחיו!
און שאפער וועט דיך דאן חבר אנערען, זאלסטו קומען צו לויפען אין דעם ביורא פיעטריר. 17, דורכנאנג (זאכאדניא 52) חערט לויט'ן אוסטאט בעהיטענהאפט ערלע־דיגע אלערלי בימעס, קלאוזולעס וא־תזופיעמשענעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס, אפזויציעס, אר־חואלאניעס, רעמורסען — וועגען אנ־צעסיעס, פעסער אין קעפיטער־זשאנדו, ביטעס אין אלע פאליצי־געצירקען, שות־פות־אמען, סטאטומען, אקטען אינמערציזעס, אקטען דארא־וויזעס, קארנע ספראָוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפרעכען.
שגעל, רעיזל און ביליגז
מיט אכטונג י. מאנעלא רעבעסקינסקיעס
פיעטריקאווער 17, זאכאדניא 52.

מעבעל | קויפט נישט קיין | מעבעל
מעבעל
בעסער איהר איבערצייגט אייך נישט אין מיין
44 מעבעל - געשעפט 44
גדאנסקא (דלוגא) 62-56 טעלעפאן
Ch. ŁAZNIK
נור בייַ מיר קענט איהר מעבעל שעהן גוט בעקומען פערשירעדע און ביליג
בעמערקונג: אויך קויף איך פערשידענע מעבעל, דיוואנעס, פעלצען, נייַמאשינען, סאמאוארען א. וו. ו. איך צאהל די העכסטע פרייזען.
קומט אונ' אינערצייגט אייך.

אויספאדערונג.
דערמיט פאדער איך אויף אלע מיינע שעענ־די גע קויפער צו רעגולירען די חובות פאר צייַ־טונגען פאר וועלכע עס קומט מיר שוין א לענ־גערע צייט.
אין געגענפאל וועל איך זיין געצוואונגען טרעטן דעם בעסטען חילען, די דערמאנטע הערן יעדען אייגיגען זיין נעמען צו פערעפענטליכען.
עקיבא גרינבוים.

Zaginęła
książeczka ubezpieczeniowa na imię Icka Tuszynskiego, Wolborska 21, wydana przez Kasę Chorych m. Łodzi.

8־קלאסיגע מערכען־נימאזיע
E. JASZUŃSKIEJ-ZELIGMANOWEJ
Południowa 18
דיי קאנצעלאריע אין מעמיג דינסטאג, מיטוואך און דאנערשטאג פון 5—7 נאכמיט. די אינשרייבונגען פון נייע שולערינס קומען חמער פאר. בי דער נימאזיע אין פארשען א מוסטערהאפטע פרעבעל-שולע 6 ר קינדער פון 4 יאהר אן.

ווינכטיג פאר דאמען!!!
נור 2.50 זל. דאמען-הויט נאך דער לעצטער פאריזער מאדע מיט די עלעגאנטסטע פורנעס אויף די אלטעסטע מיטע איבער־ארבייטט אויף אויף געגליך גט. געדענקט די אדרעס: 23 זאוואדזקא 23
אין הויף, 2-טען אינגאנג, ליגקס פארפער.
הערען געמאכט זעדענע, שטרוי־מיט זיידע אויף פיל-היטען אין אלע פארבען אין פעגסטער אויפטיתונג זל. „TOLA"

א מעבלירט צימער
מיט א אינטעליגענטער פאמיליע מיט אלעקטריש ליכט צו פערמיטען.
צו ערפאהרען וואסאדניא 29, וו. 3.

פאר 12 זל.
לערן איך אויס
טאנצען
פאר אנפאנגער הייבט זיך אן דער קורס דעם 3-טען מאי יעדען חודש.
אייגשרייבונגען אין דער טאנץ-שולע פאלודניאווא 10.
מיט אכטונג ד. פרידוואלד.

קאליגראף
ל. בערמאן
וואוינט אויף זאוואדזקא 19,
פראנט 1-טער שטאק.
נעמט אן שילער פון 12—2 און פון 4—6.

Dr Feliks Bornstein
Cegielniana 4
טעלעפאן 34-90.
ספעציאליטעט: אקשער און פרויען-קראנק
נעמט אן פון 3—6 נאכמיטאג.

Dr H. Spira-Bornsteinowa
Cegielniana 4
טעלעפאן 34-90.
ספעציאליטעט: אקשער און פרויען-קראנק
נעמט אן פון 3—6 נאכמיטאג.

געשמאקפאלע
דרוק-זאכען
אין עלעגאנטער און איינפאכער אויספיהרונג
קאפעלען, רעכנונגען, בריעפבוינען
אלער ארט טאבעלען,
קווארטען, פעסטקארטען א. ז. ו.
ליפערט פרייזווערט און שנעל
די בוכדרוקעריי פון
ע. מ. האמבורסקי
פיעטריקאווער 16. טעלעפאן 47.
טאדעס-אנצייגען (סלעפסידרעס)
דערען אין פרידיק פון 1 עד אויסגעפערטיגט אז, אויס־געלעגט אין דער שטאט.

ארע יודען
ערלעדיגען זייערע רעכטס-קאנסולענטען-ארבייטען אינם לאנדעסהריגען קאנסולענטען-ביורא
זינגער, זאכאדניא 36
פראנט, פארשער.

לעזט און אבאנירט דאס
„לאדזער טאגעבלאט"

שוין דערשינען:
בריון פון דער מאמע פון דער יודישער בינע
אסתר רחל קאמינסקא
מיט ארגזמיר און באמערקונגען פון מארס פורקאוו.
דאס ביכל אנטהאלט 73 בריוו, וואס די גרויסע יידישע קינסטלערין האט געשריבן צו:
יעקב דינגזון, מענדל לעקין, פאולא און נח פרילוצקי, אברהם יצחק קאמינסקי, רעגינא קאמינסקא, אידא קאמינסקא, יוסף קאמינסקי, זינגונג פורקאוו, יאנאס טורקאוו א. א.
10 דרוק-בויגן. 5 בילדער. פראכט-אויסגאבע.
— פריין 3,75 זל. —
מיט באשטעלונגען זיך ווענדן:
Kooperatywa „Bycher" Warszawa, Nalewki 2-a

אבאנאמענטס-פריין: פאר א חודש אין פוילען 5 זל., אין פרעמדקרייך און בעל־גיען—20 פראנק, אין אנדערע לענדער—1,25 דאלאר.
אנאנסען-פריין: פאר א מילימעטער־שורה פאר'ן מעקסט 16 גר., פרייטאג 24 גר., אין מעקסט 40 גר., פרייטאג 60 גר., נאכ'ן מעקסט 12 גר. פרייטאג 81 גר. פאר אויסלענדישע אנגעגען 100% מעהר. אויסער דער שטאט—מיט 50% מעהר. פון די פרייזען ווערען גיט אראבגעגען קיין רעבאטן.

Redaktor-wydawca E. Hamburski.
Tłocznia: E. i M. Hamburskich w Łodzi. Piotrkowska 16